مونږ او توحید

لیکونکي: بشیر احمد لودهي

Ketabton.com

بیا کتونکي: حافظ صلاح الدین یوسف

پښتوژباړونکي: قریب الرحمن سعید

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

دکتاب د ژباړې په اړه:

د ۲۰۱۰ زیږدیز کال د دسمبر دمیاشتې په نیمایی کې په ناروې کې د افغانانود امام دروند مولوي صاحب عبدالرؤف ساپې (ابوبکر) له اړخه د ایټالیی دهیواد په ګډون د څو اروپایی هیوادونو دسفر بلنه را کړل شوه. ما هم دغه بلنه ، که څه هم په روغتیایی توګه ورته تیار نه وم ، ومنله او بیا مو د دسمبر دمیاشتې په شپاړسمه د ناروې څخه دسویډن او ډنمارک نه علاوه د جرمنی دهامبورګ او مونشن ښاورنو ته سفر وکړ ، دې سفر په جریان کې په مختلفو ښارونو کې دیو شمیر دوستانو سره د څه وخت د تیرولو وروسته د اطریش له لارې ایټالیا ته ورسیدو . هلته د میلن په ښار کې څو پاکستاني دوستان ، چې زمونږ دبلنې اصلی خلک وو ، مونږ ته منتظر وو ، هلته د څو شپو او ورځو دتیرولو او په دینې مسایلو باندې دبحث او څیړنې وروسته د بیرته راستنیدو په وخت کې دهغه ځای یو منبور پاکستانې دوست (ملک حسن) ماته څو کتابونه ډالۍ کړل چې په هغې کې یو هم د «مونږ او توحید » کتاب و. هغه له ماڅخه کلکه غوښتنه وکړه چې که زه یی په پښتو ژبه و ژباړم تر څو د عامو پښتنو مسلمانانو د عقایدو په تصحیح کې څه رول ادا کړای شي .

دا کتاب ما ولوست او په ډیر دقت سره مې ولوست ، په دې کې دعقیدې د سهي کولو له پاره چې کوم قرانی دلایل وړاندې شوې اویا د رسول الله صلی الله علیه وسلم او نورو انبیاؤ په ویناو او عملونو باندې استناد شوې دې ، ډیر د غور وړ دې.

ما هم د الله تعالې څخه د خیر او برکت دغوښتنو او په دې اړه د ثواب د ترلاسه کولو له پاره خپل نور کارونه شاته و غورزول او دهمدې کتاب په ژباړه مې پیل وکړ چې الحمد لله په ډیر لږ وخت کې مې د هغې ژباړه سرته ورسوله .

کیدای شی په ژباړه کې اویا د مضمون د ټیپ کولو په وخت کې څه غلطی شوی وې چې د لوستونکو په کومک به یی انشاء الله په را تلونکې کې اصلاح کړو .

ستاسې ټولو څخه دخیر اوعافیت د ترلاسه کولو له پاره ددعاو منتظر یم.

الله تعالې دې زمونږ عقاید همغسې جوړ کړی لکه څنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته را ښوولې دي .

الله دې ددې ستر کار اجر ددې کتاب لیکونکې اوتر څنګ یی زما درنو والدینو ته هم ورورسوی. (امین (

ستاسو ددعاوو منتظر :

قريب الرحمن سعيد

اتم جنوري ۲۰۱۱م زیږدیز کال

ناروي ، اوسلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلاشریک اوذوالجلال خداې په نامه

سرلیک:

څو کاله تر مخه مې نذیز بهتې صیب ته یو لیک ولیکه. هغه لیک د (د سیالکوټ د معاشرې د اصلاح دټولنې) له اړخه د « مونږ او توحید » دکتاب په نامه چاپ او بیا دهمدې ټولنې د مصارفو په بسپنه دخلکو تر منځ وویشل شو.

الحمدلله ! زیاتو لوستونکو هغه ډیر خوښ کړ. اوس دهمدې دوستانو د زیات اصرار په واسطه یو ځل بیا خپله دغه پخوانۍ لیکنه لوستونکو ته وړاندې کوم. زه ډله بندې ګناه ګنم، او دخیر ددعا پرته بل کوم غرض نه لرم. ما ته دخپلې بې بضاعتۍ په اړوند احساس شته. خو ددې ټولو کمیو سره سره بیا هم زه ستاسې تر مخ دمخاطب کیدو جرءت کوم. کیدې شې چې زه به تاسو دخپله ځانه سره همخیاله نه کړاې شم او زما دغه څیړنه به ستاسې دعقایدو سره په ټکر کې وی ،خو سهې د غلط څخه او حق د باطل څخه د جدا کولو له پاره باید یو میزان او تله موجوده وی. دمسلمانانو له پاره چې کوم اصول دقران او د رسول الله صلی الله علیه وسلم دحدیثو له مخې ټاکل شوي ، دهمغوې نه غوره تله او میزان بل نه پیدا کیږي.

تاسې هم دا خبره په خپل ذهن کې وساتئ او دحق په لاره کې د تعصب خنډ مه پریږدئ ، ښکنځلې کول اویا په غصې کیدل اویا د کتاب سوځول د لیونیانو کار دې. هغه په خلاص زړه سره ولولئ اوبیا یې د قران اوحدیث په تله کې وتلئ ، که خبره سهې وه نو ما ته دعا وکړئ اوکه غلطه وه نوماته لیک و لیکئ اولار ښوونه راته وکړئ. په خلاص نیت سره دعا وکړئ چې الله تعالې ماته اوتاسې ته همغه لاره را وښیې چې دهغه حبیب محمد عربي صلی الله علیه وسلم لاره وي ، الله تعالې ته غوره وي. راځئ چې یو ځاې دعا وکړو.

په دې خبره باندې اعتراف کول هم ډیر اړین ګنم چې ووایم چې زه نه کوم عالم اوفاضل یم ، نه کوم مولوي ، پیر ، صوفی ، درویش او یا دشپې بیداره زاهد یم. اوددې لارې په خپلو ښیګڼو وویاړم.

»هغه چې په هندو توب نازیدو هغه نن حجازی وخوت.

ددې محفل دغه پخوانې شړل شوي نن نمازی وخوت« .

دمصداق په اساس زه هغه تورمخې یم چې د ژوند بهترین وختونه مې په جهالت او تیارو کې تیرشوي دي. لمړنۍ ښوونه مې په مندر کې پروت لمړني ښوونځې کې ترسره کړې اودهمغې په اساس مې د همغه کوچنی والې څخه د بتانو او مندرونو سره ځانګړې غقیده درلوده. بلکه دهندو مذهب درغبت په اساس زما مور اوپلار ډیر اندیښمن و. دا یوازې زما درب فضل و چې دغه بې لارې یې دحرم په لور راوست. الحمدلله ، نن د فرقه پالنې د لعنت څخه اخوا اود همدردۍ د جذبې څخه ډک دخپلو دوستانو سره په دې خاطر مخاطب یم چې زما دالیکنه به د کوم لارورکې له پاره دلارې مشال و ګرځي او زما له پاره به د نجات پانګه شي. شاید چې زما دغه ډیر کم زحمت به دالله په دربار کې قبول شي ځکه هغه غفور اورحیم دې ، هغه به زما دغه تور مخ پریمنځې تر څو د قیامت په ورځ زه هم دخپل مخ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوولو وړتیا ولرم. زه نه ادیب یم او نه شاعر. چې ستونزمنه او په الفاظو کې را نغښتې لیکنه وړاندې کړم خو بیا هم زما په لیکنه کې به دژبې او بیان څه غلطیانې هم وي ، په دې خاطر تاسې زما د لیکنې ټولې خامئ د نظره لرې کړئ او زما په اصل مقصد باندې غور او توجه وکړئ.

ما د بحث لاندې موضوع په ذهن کې د کینولو په خاطر د هغې د اوږدوالې څخه خپله لمن را ټوله کړې ده. او دلنډیز څخه مې کار اخستې دې. نو که چیرې تاسې هغه ټول یاد کړل شوي ایا تونه د سیاق و سباق سره په قران کې ولولئ نو ډیر زیات ګټور معلومات به تر لاسه کړئ .

بشیر احمد لودهي (فتح ګړه ، سیالکوټ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د الله تعالی په اړه د باطله مذهبونو آند.

الف:-د الله تعالی په اړه د هندوانو آند:

دا انګیرنه به غلطه وي چې څوک وو ایي چې هندوان د الله تعالی څخه منکر دي. هندوان هم یو اځې او یو اځې یو الله مني. دا جدا خبره ده چې هغوي الله تعالی په څو نورو نومونو سره یادوي. د نمونې په توګه دهغوي په مشهور مذهبي کتاب «بګوت ګیتا» کې الله تعالی د «وشنو» په نامه یاد کړل شوې، او دټولو عیبونو څخه یې پاک، دهرشي خالق او پیدا کونکې، ځارونکې او فناکونکې ګڼلې. همدغه یې دمظلومانو پناه ځاې او دحق دپلټونکو له پاره خپلو موخو ته دورسیدلو منزل ګڼلې، هغوي په دې ګروهه دي چې «وشنو» د «اوتارانو» په بڼه په زمکه راښکاره کیږي، دهغوي د ویناو په اساس، (نرسنګ) دهغې څلورم، (رام چندرجي) دهغې اووم او (کرشن جی مهاراج) دهغې اتم «اوتار» دې. دهغوې د ویناو له مخې «وشنو» په مختلفو وختو کې په مختلفو بڼو باندې، په همغه توګه چې نن یې مسلمانان هم وایې، په زمکه را څرګندیږي:

وهي جو مستوې عرش تها خدا هوکر   اتر پړا مدینې مین مصطفې هوکر

چاچړ وانګ مدینه دِسې تې کوټ متهن بیت الله ظاهر وچ پیرفریدن تې باطن وچ الله

متې دا بت بنا کې آپې وچ بهه ګیا   جګان نون بناون والا کهړې کهیډې پې ګیا

)   استغفرالله، نعوذ باالله ثم نعوذ باالله (

د هندوانو د عقایدو په مطابق دهمدې بزرګانو عبادت کول په حقیقت کې د «وشنو» عبادت کول دي. تر هغې پورې د ورسیدو له پاره د «دیوتاګانو» خوشحالول لازم او اړین دي اوکه نه چیرې دا «وشنو» او چیرې دا دخاورو څخه جوړ شوې انسان. اوس نو غور وکړئ چې د ننیو مسلمانانو عقیده دهغوې څخه توپیر لري او که نه؟

ددویم نړیوال جنګ د اور لمبو ټوله نړۍ په خپلو لمبو کې را ونغاړله. ما ته هم د عسکري خدمت په لړ کې په لرې شرقي هیوادو لکه (برما او ....) کې د ګرزیدو را ګرزیدو فرصت تر لاسه شو. هلته دخلکو مذهب «بدمت یاد بوتانو عبادت» دې. ما ته د هغوې کورنو او عبادتځایو ته د ورننوتلو موقع هم تر لاسه شوه، د ګوتم بد، بت وویني، دهغوې عقیده هم دهندوانو دعقیدې سره یو شانته والې لري، یوازې په نومونو کې یې توپیر لیدل کیږي.

د بتانو عبادت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا به سهي نه وي چې وو ایو چې بت پالونکې خلک د بتانو عبادت کوي ، هغوې هم تیږه د تیږې په څیر پیژني ، که چیرې د تیږو عبادت یې هدف وایی نو بیا به یې د غرونو عبادت کاوه. ځکه هلته سترې سترې تیږې شته او تر څنګ به یې د سړکونو په جوړولو کې د تیږو د استعمالولو بې عزتي نه کوله ، خو هغه تیږه چې د کوم د روند او بزرګ شخصیت په نامه منسوب کړل شوې وی نو بیا د هغې تیږې احترام کول او د هغې عبادت کول خپل فرض ګڼي. هغوې د هغو بزرګانو عبادت کوي د کوم له پاره چې هغه تیږه یا لرګي منسوب شوې وي. د هغوې مقصد دغه تیږه یا لرګي نه وی بلکه د هغه شخصیت ذات وی ، په نړۍ کې هیڅوک هم د بتانو عبادت کونکې نه شته بلکه د بزرګانو عبادت کول یې مقصود وي.

دزمانې بدلونونه:

د جاپان په دوو سترو ښارونو ناګاساکي او هیروشیما باندې د «ستر زوې او کوچنی زوې» تر نامه لاندې د دوو اتمي بمونو په راغورزولو سره د جاپان د دې ښارونو څخه کنډرې جوړې شوې وې ،د جاپانیانو د ماتې سره سم د جرمني په عسکری ځواکونو کې هم بې نظمی را پیدا شوه او د هغې وروسته دویمه نړیواله جګړه پاې ته ورسیده. د هغې وروسته پاکستان هم منځته راغې ، د الله تعالې فضل و چې هندوان دوستان بیرته هندوستان ته ولاړل او مونږ ته مسلمان دوستان تر لاسه شول. هغه هم ډیر عجیب وخت و چې په ټولو کې د اسلام جذبه په پوره قوت سره موجوده وه . ټول د لمانځه ادا کونکې او د روژې نیونکې و. هرسهار او ماذدیګر به د قران تلاوت کیده ، ما په خپلو غوږونو دراډیو څخه د لمړي ځل له پاره د ۱۹۴۷ ز کال د اګست په څوارلسمه په ډیره خوږه او خوندوره ژبه د قران تلاوت واورید. او د « نیکو خلکو کیناسته به تا نیک و ګرځوي» د وینا په مطابق ما ته د لمړی ځل له پاره د قران د لوستلو شوق راپیدا شو . زما د پلار دعاوو خپل اغیز را څرګند کړې و اوزه عملا مسلمان شوم. مندر ته د تللو په ځاې مې جومات ته مخه کړه. ما به په ډیره کراره توګه د قران تلاوت کاوه ، خو زما په زړه کې یوه خبره را پورته شوې وه او هغه دا چې د ژباړې پر ته د قران لوستل به په هغه بل ژوند کې ګټور وي، خو په دې ژوند کې ترې هیڅ ډول ګټه نه شي اخستل کیدې. نو په دې خاطر ما د قران د عربي لوست تر څنګ د هغې په اردو ژباړه باندې هم پورته دقت کاوه ، ما یو کوچنې چاپ کړل شوې قران مجید را وپیره چې تاج کمپنۍ خپور کړې و ،د هغې د هر آیت لاندې اردو ژباړه هم لیکل شوې وه. د قران دا نسخه اوس هم له ما سره شته. ما به په یوه ورځ کې یو څو آیتونه لوستل خو د هغې اردو ژباړه به مې په خپل ذهن کې ساتله. آیتونه به مې یو ځاې کول او بیا به مې ترې نتیجه تر لاسه کوله ، د دې تګلارې په واسطه زما او زما د دوستانو تر منځه څه اختلافات هم را ډاګیزه شول. لکه څنګه چې په قران کې الله تعالې فرمایلې دي:

»دا د برکته ډک کتاب مونږ په دې خاطر پر تا نازل کړ ، تر څو دا خلک د هغې په آیتونو باندې غور و کړي او د عقل او فکر لرونکې خلک ترې سبق تر لاسه کړي. «(ص:۳۸/۲۹)

»ایا دا خلک په قران کې غور او فکر نه کوي او یا دا چې د هغوې زړونو ته قلفونه ور اچول شوي دي «

) محمد: ۴۷/۲۴(

ما فکر و کړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیون زیان کار بنون سود فراموش رهو ؟ فکر فردا نه کرو محو غم دوش رهو

)علامه اقبال(

»ولې زیان کاره شم او د سبا ګټه هیره کړم. د سبا فکر و نه کړم او یوازې د اوس په غم کې واوسم«.

د علماو سره اختلاف:

دمسلمانانو سره د ناستې پاستې په وخت کې را ته د علماو د خبرو د اوریدو فرصت هم تر لاسه شو ، زه په مندر کې را لوی شوی وم ، او د بت پالونکو تر منځ مې د خپل ژوند یوه برخه تیره کړې وه. په دې خاطر مې د علماو د دې خبرې دمنلو څخه انکار وکړ چې ویل یې: د مکې کافر او مشرک د الله تعالی څخه منکر وو ، او د تیرو څخه جوړ کړل شوي بتان یې خدایان ګڼل او د هغوی بندګي یې کوله. ماد همدې پوښتنې د ځواب له پاره د قران کریم پاڼې اړولې را اړولې او د ځواب د پیدا کیدو هڅه مې کوله. ما په قران کې ولوستل چې د مکې قریشو هم یوازې یو الله تعالی د ټولو د پیدا کونکي ، د ټولو د مالک ، حاجت روا او مشکل اسانونکي په څیر مني ، تاسو به زما په دې خبره لږ څه حیران شوي یاست خو زما دا خبره پخپله قران کریم تصدیقوي.

دمکې کفار او د الله په اړه د هغوی آند:

دمکې کفارو د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په طریقو باندې د تللو څخه انکار وکړ، نو الله تعالی حکم وکړ چې دهغوی څخه د الله تعالی په اړه یو څو پوښتنې وکړئ ، نو د هغوی څخه چې د کوم ځواب ورکولو هیله کیده هغه هم قران کریم را نقل کړیده:

»او پرته له شکه ، که چیرې ته د هغوی څخه وپوښتې چې اسمانونه او زمکې چا پیدا کړي دي ، او لمر او سپوږمۍ چا مسخر کړي (په کار یې اچولي دي) ، نو دوی به سمدستي ووایی چې: الله تعالی. نو دې چیرې دي ؟ الله د خپلو بندګانو څخه د هر هغه چا رزق او روزی پراخوي چې اراده یې وکړي او د هر هغه چا له پاره چې اراده وکړی روزي یې تنګوی ، بیشکه چې الله تعالی په هرشي ښه عالم او پوه دی ، او که ته د هغوی څخه وپوښتې چې د اسمان څخه او به چا نازل کړی دی ، چې په هغې سره یې زمکه د مرګ وروسته بیرته را ژوندۍ کړې ده ،نو دوی به خامخا ووایی چې الله تعالی ، نو ته ورته ووایه(اې محمده) چې: ټوله ثنا الله ته ده ، خو د دوی ډیرکي نا پوهه دی. (عنکبوت: -۲۹/۲۱ ۲۳ (

غور وکړئ او زه هم هر وخت په همدې فکر کې یم چې ټول الله تعالی مني ، ځکه په دې اړه پخپله الله تعالی شاهدي ورکوي نو بیا ولې هغوی لار ورکي او بې عقله و ګڼله شول ؟ په یوه بل ځای کې الله تعالی فرمایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

)»اې نبي !) ورته ووايه چې: تاسې ته د اسمانه او زمکې څخه څوک روزی درکوي ؟يا د اوريدو او کتلو د ځواکونو مالک څوک دي؟او دژونديو څخه مړي او دمړو څخه ژوندي څوک را باسی ؟او هغه څوک دي چې د کارونو (په اړه) تدبير کوی ؟نو هغوې به هرو مرو ووايي چې الله تعالې. نو ورته ووايه چې ايا تاسې اوس هم دهغه څخه نه ويريږئ ؟» (يونس: ۱۰/۳۱(

زه په دې خبره ډير زيات حيران وم چې په دې توګه د الله تعالې د منلو زيان څه دي ؟مونږ يې هم همدا ډول منو . خوداسې منونکو ته يې د نه ويريدونکو خطاب کړې دې. دا ولې ؟بيا يې وفرمايل:

»او که چيرې ته دهغوې څخه پوښتنه وکړې چې اسمانونه او زمکې چا پيدا کړي دي نودوې به ووايي چې الله. ته ورته ووايه چې: د ټولو ستاينو او تعريفونو وړ ، دالله تعالې ذات دې ، خو ددوې ډير پرې نه پوهيږی.» (لقمان: ۳۱/۲۵(

ما دغه آيتونه په زړه کې د لټون د جذبې سره يو ځاې را يوځاې کول ، حيران وم چې نقص په څه کې دي چې زمونږ په څير د الله تعالې منونکو ته نه پوهيدونکي وايي. ما يو ځل بيا د الله تعالې دغه وينا ولوسته چې:

»هغوې ته ووايه چې که چيرې تاسو ته څه پوهه وی نو ووايا ست چې زمکه او دزمکې په سر دغه ټوله ابادې د چا ده ؟دوې به هرو مرو ووايي چې د الله. ورته ووايه چې بيا تاسو ولې په هوش کې نه ياست ؟دهغوې څخه وپوښته چې د اوه اسمانونو او ستر عرش مالک څوک دې ؟دوې به هرو مرو ووايي چې الله ورته ووايه چې بيا تاسې ولې نه ويريږئ ؟دوې ته ووايه چې: ووايا ست ، که چيرې تاسې پوهيږئ چې په هر شي باندې د چا واکمنی ده. او هغه څوک دې چې پناه ورکوي او دهغه په مقابله کې هيڅوک پناه نه شي ورکولې ؟نوهرو مرو به ووايي چې دا خو يوازې دالله پورې اړوند دي. ورته ووايه چې بيا ولې تاسو په دوکه اوفريب کې ياست ؟»(المؤمنون:۸۹-۸۴/۲۳(

هغه وخت چې ما دا آياتونه ولوستل نو د نورو خبرو څخه پرته مې دمسلمانانو ددې شعر سره هم ډير زيات اختلاف را پيدا شو چې وايي:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص) محمد(ص) کا پکړ چهړا کويی نهين سکتا

»د خداې نيونکي به محمد خلاص کړي خو د محمد د نيونکو دخلاصون له پاره هيڅوک نه شته«

اخر ولې او څه ډول ؟ولې يې د سيدنا محمد صلی الله عليه وسلم په مقابل کې خداې دومره محبور را څرګند کړې دې.؟حال دا چې حقيقت دادې چې دالله تعالې په مقابل کې هيڅوک هيچاته هم پناه نه شی ورکولې.

که تاسې لږ څه توجه وکړئ نو د پورتنې ايات د لوستې څخه دا را څرګنديږي چې د مکې کفارو د زمکې او اسمانونو پيدا کونکې، ديوه قانون له مخې د لمر او سپوږمۍ څرخونکې ، دروزی د ورکولو څخه اخوا په هغې کې د کمښت او ډيرښت ، په هر شی باندې پوره او مکمل علم لرونکې ، داسمانونو څخه باران نازلونکې ، دهغې په واسطه د مړې زمکې څخه ژوند را زرغونکې ، داوريدو او ليدو د ځواکونو مالک ، دمړو شيانو څخه ژوندي او د ژونديو څخه د مړو شيانو پيدا کونکې، ددغې ناپيدا کائيناتو پلان جوړونکې ، دزمکې او په زمکې کې دپرتو شيانو مالک ، د اوه اسمانونو او د ستر عرش مالک، چې دهغه د قدرت په لاسو کې هر څه شته ، هر چا ته پناه ورکونکې ، او هغه ذات چې دهغه په مقابل کې هيڅوک هم هيچاته پناه نه شې ورکولې ، الله تعالې يې مانه. بلکل همغسې لکه نن يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مونږ او تاسې منو. بلکه زه په قران کې د دې آیت په لوستولو باندې حیران شوم چې د مکې کفار په دعاو کې هم یوه الله ته مراجعه کوي ، لکه څنګه یې چې مونږ او تاسو منو:

»او کله چې هغوې وویل: اې زمونږ پروردګاره ! که چیرې دا قران په ریښتیا هم ستا له اړخه حق وي نو پر مونږ د اسمانه څخه تیږې را وورّوه ،او یا پر مونږ باندې بل کوم دردناکه عذاب را نازل کړه» (الانفال:۸/۳۲)

دا د هغه وخت خبره ده چې د مکې کفارو زمونږ د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د تبلیغ مخه و نه شوه نیولې. نو د ستومانتیا نه په ډک زړه هغه وخت چې ابو جهل د بیت الله څخه طواف کاوه نو د هغې غلاف یې ونیوه او دا دعا یې وکړه. خو تاسو په دې بحث کې مه غورزیږئ ، چې دا څوک و او په کوم وخت کې او یا په کوم حالت کې یې دعا غوښته ؟آیت په ځرګنده توګه وایې چې دا د قران یو منکر و ، لکه په یوه بل ځاې کې چې فرمایې:

»او وایې چې: اې زمونږ پروردګاره ! زمونږ برخه د حساب دورځې څخه مخته مونږ ته راکړه» (ص:۳۸/۱۲)

ما چې هر وخت دغه آیتونه لوستل زما په حیرانتیا کې ډیرښت راته ، ما ته ډیره د تعجب او حیرانتیا خبره دا وه چې یو قوم چې زمونږ په څیر د هر شي مالک او خالق یوا ځې او یوا ځې الله تعالې ګڼي او د هرې ستونزې په وخت کې ، زمونږ په څیر ،د همغه لورې ته د خپلې دعا لاسونه پورته کوي نو بیا مونږ دا ډول مسلمانۍ دعوه وکړو او هغوې دې کافر و ګڼل شي. دې قوم ته بیا بیا وویل شول چې «تاسې چیرې ګرځئ؟»....« د هغوې ډیرکي بې عقله دي»....« ایا تاسې نه ویریږئ ؟»...« د دوې ډیر بې علمه دي»...«ایا پند او نصیحت نه شئ تر لاسه کولې ؟».....« تاسې په کومه دوکه کې پریوتي یاست ؟»... او داسې نور. قران کریم دا غوټه هم هواره کړې ده.

ولې کافر ؟:

زه د نبي اکرم صلی الله علیه وسلم او د مکې د کفارو تر منځ د دښمنیو او مخالفتونو د پیدا کولو پسې نا کراره وم. دغه پاک کتاب چې:

»د خلکو له پاره هدایت او لارښوونه ده او په داسې ځرګندو لارښوونو او تعلیماتو باندې مشتمل دې چې نیغه لاره ورښوونکې او د حق او باطل تر منځ توپیر را ځرګندونکې دې» (البقره: ۲/۱۸۵)

په دې کتاب کې ما یو آیت ولوست ، او همغې راته دا ستونزه حل کړه:

»هغوې د الله نه پرته د هغو خلکو بندګي او عبادت کوي چې نه ورته زیان رسولې شي او نه ګټه. خو دوې وایې چې دا شیان د الله په وړاندې زمونږ په اړه سپارښتنه کوي. اې نبي ! دوې ته ووایه چې: ایا تاسې الله ته د زمکې او اسمان د هغوې شیانو په اړه خبر ورکوئ چې هغه ته یې علم نه شته ؟ الله د هغه څه نه پاک ، ستر او د لوبې خاوند دې ، چې دوې یې ورسره شریک ګرځوي.»(یونس: ۱۰/۱۸)

لږ څه غور وکړئ ! په دې آیت کې یې د هغو خلکو قصور را ډاګیزه کړې دې او هغه دا چې دوې د الله په وړاندې د کوم مړ شوې بزرګ روح ته اواز کوي ، چې هغه دې د دوې سپارښتنه وکړي ، همغه یې د الله سره شریک ګرځولې دې ، قران همدا خبره داسې را ځرګندوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»هغو خلکو چې د الله پرته یې بل څوک خپل ولي نیولي دي(دهغوي په اړه دوي وایي چي) مونږ په دې خاطر دهغوي بندګي کوو چي دوې به مونږ الله ته ورنژدې کړی» (الزمر: ۳/۳۹(

دخبرو لنډیز:

د قران کریم دلوستلو څخه دا ډاګیزه کیږي چې د مکي کفار هم د هندوانو په څیر د الله نه منکر نه و ، بلکه دهمغه څخه یې دعاوې غوښتلي خو تر څنګ یې دخپلو بزرګانو عبادت هم کاوه یعني دهغوې نذر ونیاز او دهغوې په نامه یې خیراتونه هم ورکول.دهغوې په نومونو باندې یې، دهغوې د روحونو دخوشحالولو له پاره ، وظیفې هم کولې، په دې خاطر چې دوې به زمونږ په اړه سپارښتنه کوی او مونږ به الله ته ور نژدې کوي ، او که نه چیرې الله او چیرې دا خاورین انسان. بس همدغه توپیر و اوپه همدې باندې جنګ او اختلاف. دلږ څه غور او دقت وروسته زما روح په لړزه راغې ، ځکه چې زمونږ مسلمانان هم همداسې کوي نو که چیرې ته هم همداسې کوې نو همدا ګړئ توبه وکړه ، راځئ چې اوس د سپارښتنې په حقیقت باندې وګړیږو.

دسپارښتنې حقیقت

دسپارښتنې په تکیه ولاړ د قدرت دغه شاهکار انسان هغه څه کوي چي (الامان و الحفیظ). په وړلو او لوټولو کې مصروف وي او بیا د سپارښتنې په بنسټ په ډاګیزه توګه خوندي هم پاته کیږي. ددې علت دادې چې په انسانانو کې کمزورتیاوې شته ، یو انسان د بل انسان له پاره اړتیا احساسوي نو په دې خاطر سپارښتنه که غلطه وي یا سهي ، په هر صورت منل کیږي ، خو د الله په ستر ذات چې د مطلق قدرت خاوند دې دا مثال نه عملي کیږي ، ځکه چې پر هغې د چا فشار نه شته ، الله تعالې د انسانانو څخه یوه پوښته کړې:

»ایا ستاسې غلام له تاسې سره په هغه رزق کې برابر شریکیدې شي چې مونږ تاسو ته درکړې دې ؟ ایا تاسې د هغه څخه همداسې ویریږئ لکه څنګه چې په خپلو منځو کې یو دبل څخه ویریږئ ؟ په دې توګه مونږ د عقل اوپوهې خاوندانو ته خپل آیتونه په څرګنده توګه بیانوو .» (الزمر:۳۰/۲۸(

لږ څه غور وکړئ ! چې تاسې د الله تعالې له اړخه په درکړل شوو اختیاراتو کې چې ستاسې خپل هم نه دي د هیچا مداخله نه شئ زغملي نو بیا د الله تعالې له پاره ولې داسې انګیرئ ؟ الله تعالې خو د چا دسپارښتنې په منلو باندې مجبور نه دې. بلکه دهغه د اجازې پرته هلته څوک د چا په اړه سپارښتنه هم نه شي کولې. « هلته نبي او ولي ټول مجبور دي«

د الله د اجازې پر ته سپارښتنه:

»ټول هغه څه چې په اسمانونو او ټول هغه څه چې په زمکه کې دي ، ټول دهمغه دي ، څوک به وی چې دهغه تر مخه دهغه د اجازې پرته سپارښتنه وکړي؟ هغه په ټولو هغو چې دهغه تر مخه دي او یا دهغه تر شا دي ، ښه خبر دې.» (البقره:۲/۲۵۵(

حقیقت دادې چې سپارښتنه خو دهغه چا په وړاندې کیږي چې په خپله کمزورې وي او ددې نه ویره لري چې که سپارښتنه مې و نه منله نو دا سپارښت کونکي به غمژن شي اوما ته به زیان را ورسوي. اویا کله چې زما ورته اړتیا پیدا شي نو بیا به زما کار نه کوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله لاره یې داده چې: دهغه چا تر مخه چې سپارښتنه کیږي دهغه معلومات ډیر محدود وي ، هغه ته ددې ویلو اړتیا وي چې ورته وښوول شي چې هغه څه چې ستا په علم کې نه شته هغه ماته معلوم دي ، که چیرې ته زما په خبره باندې باور ونه کړې نو ته به تیرې کونکې وګرځې .او دا به ډیره بې انصافي وي ، په دې اساس هغه ته په دغه سپارښت کونکې باندې باور کول اړین وي، هغه فکر کوي چې کیدې شي دغه سپارښت کونکې سهي خبره کوي ، خو الله تعالې ته داسې کمزورتیا نه شی منسوبیداې ،نوبیا دسپارښتنې حقیقت به څه وي ؟لږ څه فکر وکړئ. الله تعالې فرمایی چې:

»ایا هغوې د الله پرته نور سپارښت کونکې نیولې ؟ورته ووایه چې: که څه هم هغوې دهیڅ شي واک و نه لري او نه پوهه او درک ولري. ورته ووایه چې: سپارښتنه اوشفاعت په پوره توګه د الله په واک او اختیار کې دي.» (الزمر: ۳۹/۴۳-۴۴)

عام اعلان:

»اې نبي ! ورته ووایه چې: همغوې ته ورغږ کړئ چې تاسې (په خپل خیال کې)د الله پرته نیولي وو ، هغوې ته په اسمانونو اوزمکو کې د یوې ذرې په اندازه واک او اختیار هم نه شته. او نه هغوې ته په دې دواړو کې کومه برخه ورکړل شوې ده. اونه دهغوې څخه کوم یو د الله سره بسپنه کونکې ګرزیدې شي. هغه ته به دهمغه شخص سپارښتنه ګټه ور رسوي چې الله یی اجازه ورکړي.» (سبا: ۲۳-۳۴/۲۲)

»دهغه د اجازې پرته هیڅ ډول سپارښتنه نه شته ، همدا الله ستاسې پروردګار دې ، په دې خاطر تاسې دهمغه عبادت وکړئ ، ایا تاسې پند نه اخلئ؟» (یونس: ۱۰/۳)

اجازه څه ته وایی ؟:

په دې خبره پوهیدل په کار دي چې اجازه څه ته وایی ؟ په داسې حال کې چې ما بیا بیا ولوستل چې پر الله تعالې باندې د هیچا او هیڅ لورې فشار نه شته اونه څوک دهغه په امورو کې د مداخلې مجاز ګڼل کیږي اونه کومه سپارښتنه دهغه داجازې پرته ګټوره ثابتیداې شي نو زما په فکر کې یوه پوښتنه را پیدا شوه چې دا اجازه به څه ته وایی ؟او دا به څه ډول تر لاسه کیدې شي ؟او الله تعالې ته د ورسیدو له پاره به دکومو لارو څخه ګټه اخستل کیږي ؟

ماته ددې ټولو پوښتنو ځواب پخپله قرانکریم راکړ. او هغه ځوابونه به زه ستاسې تر مخ کیږدم ، خو د هغې څخه دمخه تاسې دهغو بخلکو په اړه لږ څه ولولئ چې هغوې د اجازې پرته سپارښتنه کړې وه ،نو دهغوې دې سپارښتنې هیڅ ډول ګټه ورته و نه شوه رسولې.

دنوح علیه السلام قصه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوح علیه السلام د الله تعالې نبي و. د هغه په قوم کې هم د شرک همغه ناروغتیا خپره شوې وه چې د مکې خلک پرې ککړ وو. په دې خاطر یې د هغوې اصلاح د نوح علیه السلام په غاړه کې ور واچوله. لکه چې الله تعالې فرمایي:

»بې له شکه مونږ نوح د هغه د قوم په لور ور ولیږه ، ترڅو خپل قوم د دردناکه عذاب د راتلو تر مخه وویروي.« (نوح: ۷۱/۱(

همدا راز د همدوې په اړه یو ځل بیا فرمایي چې:

»نو هغه د هغوې تر منځ پنځوس کم زر کاله (۹۵۰) کاله و اوسید« (العنکبوت:۲۹/۱۴(

که چیرې د دې نهه سوه پنځوس کالو څخه د هغه د ژوند لمړنی څلویښت کاله وویستل شي نو بیا هم نوح علیه السلام د خپل قوم تر منځ نهه سوه اولس کاله تبلیغ کړې دي او خپله ورسپارل شوې دنده یې تر سره کړې ده.(خود څلویښت کالو د مودې ویستل به ترې سهی نه وي) اما د هغه د قوم سردارانو ډول او نغارې وهلې او ویل به یې چې:

»تاسې خپل معبودان مه پریږدئ ، تاسې خپل وود ، سواع ، یغوث ، یعوق او نصر مه پریږدئ« (نوح:۷۱/۲۳(

دغه پنځه نو مونه د نوح علیه السلام د قوم نیک او صالح وګړي وو. چې د مړینې وروسته خلکو هغوې الله ته د ورسیدو وسیله وګرځوله. نوح علیه السلام تر ډیرې اوږدې مودې پورې د خپل قوم له اړخه ستونزې و ګاللې ، نوره یې دا په وس کې نه وه چې خپل قوم نیغې لارې ته را واړوی ،اویا یې څه ورکم کړي.د هغوې ټولې سختئ یې و زغملې ، نوربې چې د زغم نه خبره ووتله نو د الله تعالې په وړاندې یې فریاد وکړ چې

»:اې زما ربه ! بې شکه چې زه ډیر بې وسه یم ،اوس ته انتقام واخلې(زما نصرت وکړې)« (القمر:۵۴/۱۰(

بیا یې د خپل ټول ژوند پیښې بیان کړې او د الله په دربار کې یې عریضه وړاندې کړه او په اخر کې یې وویل چې:

»اې زما پروردګاره ! په زمکه باندې اوسیدونکې هیڅ کافر مه پریږده. بې له شکه ، که ته هغوې پریږدې نو هغوې به ستا بندګان بې لارې کوی او (په راتلونکې کې به) یوازې فاجرکافر اولاد زیږوي ،

اې زما پالونکیه ربه ! ما ، زما مور او پلار ،او هغوې چې زما کورته د مومن په څیر را ننوځي،هغوې ټول او ټولو مؤمنینو نارینه و اوښځو ته بښنه وکړې او ظالمانو ته د هغوې په بربادئ او هلاکت کې ډیربښت راوړې» (نوح:-۷۱/۲۵ ۲۶(

په دې اساس حکم وشو چې:

»ته زمونږ تر سترګو لاندې او زمونږ د وحې په مطابق یوه کشتۍ جوړه کړه ، د ظالمانو په اړه له ماسره خبرې مه کوه ، بې شکه چې هغوې به غرقیږی.« (هود: ۱۱/۳۷(

بیا د هغه قوم ته هغه ورځ را ورسیده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»نو مونږ د اسمان دروازې د سخت باران ورېدو له پاره پرانستې ، او مونږ د زمکې څخه چینې را وویستې ، نو اوبه تر یوه امر پورې ، چې دمخه ورته ټاکل شوې و ،سره یو ځای شوې» (القمر: ۱۲-۱۱/۵۴)

»ان تر دې چې کله چې زمونږ حکم راغی ، او (داوبو) تنور را وخوټېده ، نو مونږ حکم وکړ چې: په دې کشتۍ کې دهر ډول څخه دوه دوه جوړې دخپلې کورنۍ سره یو ځای سپاره کړه ، پرته له هغه چا څخه چې دمخه یې په اړه پریکړه شوې ده. او د ایمان خاوندان هم په کې له ځانه سره سپاره کړه او دهغوې سره ډېرو لږو خلکو ایمان راوړې و.» (هود: ۴۰/۱۱)

لږ څه توجه وکړئ !نو تاسو به په خبره وپوهیږئ چې: د (اهل) یا دخپلې کورنۍ د سپرولو دحکم په وخت کې ورته وویل شول چې دهغوې څخه به هغه څوک له ځانه سره نه سپروې چې عذاب ورته مقدر شوې دې. بیا یې ورته وفرمایل چې دظالمانو په اړه به زما سره خبره نه کوې. تاسې به حیران پاته شئ چې په هغو بدنصیبو کې د نوح علیه السلام خپل زوې هم موجود و. کله یې چې خپل زوې په خطر کې وکوت نو پلرنې شفقت یې دومره په جوش کې راغې چې د الله تعالې له اړخه پرې لګیدلې بندیز یې هم له یاده ووت. لکه چې فرمایی:

»او نوح خپل زوې ته ، چې د ټولو څخه جدا ځانته ولاړ و ، ورغږ کړ. اې زما زویه !له مونږ سره سپور شه او دکافرانو دډلې څخه مه کیږه. هغه ورته وویل چې زه ددې غره په لور پناه وړم ،هغه به ما د اوبو څخه خوندی کړي. ورته یې وویل چې: نن د الله د حکم څخه هیڅوک خوندی نه پاته کیږی ، پرته له هغوې څخه چې پر هغوې پخپله الله تعالې رحم کړې وي ، او بیا دهغوې تر منځ یو موج حائل شو او هغه هم دهمغو غرق کړل شوو خلکو له ډلې څخه وګرزید. او بیا مو حکم وکړ چې اې زمکې خپلې اوبه را کاږه ، او اې اسمانه !اوبه دې بندې کړه، نو اوبه وچې شوې او کار پای ته ورسید ، او کشتۍ د جودی دغره دپاسه و دریده او وویل شول چې په ظالمانو دې لعنت وی.»(هود: ۴۴-۴۲/۱۱)

خو پلرنۍ مینه او شفقت همغسې په خپل ځای پاته و ،او نوح علیه السلام د الله تعالې په مخکې داسې فریاد کونکې و:

»اې زما ربه !بې شکه چې زما زوې هم زما داهل څخه دې او ستا وعده هم حق ده او ته د حاکمانو حاکم یې. په ځواب کې ورته وویل شول چې اې نوحه !هغه ستا داهل څخه نه و. ځکه چې هغه د ناوړه عمل خاوند دې. نو دهغه څه په اړه چې تاته علم نه وي له ما څخه مه پوښته. زه تاته نصیحت کوم چې ته دناپوهانو څخه نه شې. عرض یې وکړ چې اې زما پروردګاره !زه دهغې خبرې د غوښتو څخه چې په اړه یې ماته علم نه وي له تا څخه پناه غواړم ،که چیرې ته ماته ببښنه و نه کړې او پرما خپل رحمت و نه کړې نو زه به د زیان کارانو له ډلې څخه وګرزیږم.» (هود: ۴۷-۴۵/۱۱)

اوس مو ولیدل چې دالهی په نظام کې هر څوک بې وسې دي ، نه یې کفارو ته سزا ورکول په وس کې و او نه یې دخپل زوې دخلاصون وس رسیده. دا پرته له اجازې سپارښتنه وه او دا یې پایلې وې. په دې ځای کې زما عقیده تار تار وګرزیده ، چې د یارانو خبره یاران مني ، خو د الله په اړه دا خبره بلکل غلطه ده. بلکه د الله تعالې په اړه د (یار) د لفظ استعمالول هم بې ځایه او غلط کار دې. هیڅوک هغه نه شي مجبورولې. دلته مونږ یې چې دهر مفت خوړونکې ملنګ پورې خپلې هیلې ګنډه کوو. په دې اړه هم څه فکر کول په کار دې چې د نهه نیم سوه کالو راهیسې تبلیغ کونکې نبي علیه السلام دخپلو د زړه د غوښو د خلاصون په خاطر په الله تعالې باندې خپله خبره و نه شوه منلې ، نو دهغو خلکو څخه به څه هیله وکړل شی چې پخپله هم صفر دي او د نورو له پاره هم صفر دي ، لږ څه د انصافه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

و اخلئ او که چیرې خبره مې غلطه وکړه نو ما پرې خبر کړئ ،خو بې ځایه تینګار به نه کوئ ، ددې ډله پالنې او ناپوهی د خول څخه ځانونه را بیرون کړئ په قران کې غور او تدبر وکړئ او د تعصب څخه خپل رب ته پناه یوسئ.

یوه بله غلطه انګیرنه هم را پیدا کیږي او هغه دا چې: نورو انبیاؤ ته خو اختیارات نه شته خو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم د ټولو انبیاؤ امام دې ، هغه ډېرلو اختیاراتو خاوند ګرځول شوي دي. نو په دې خاطر د هغه روح ته په غږ کولو سره داړتیاو وړاندې کول روا دی. په دې لړ کې د قران کریم په دې آیت لږ څه غور وکړئ، الله تعالی د خپل پیغمبر په خوله وایی ترڅو د امت په ذهنونو او فکرونو کې اصلاح راشي.

»ورته ووایه چې: زه د الله د مشیت او ارادې پرته د خپل ځان له پاره هم د ګټې او تاوان واک نه لرم.» (الاعراف: ۷/۱۸۸)

د یونس په سورت کې هم همدا ډول حکم په ۴۹ م آیت کې راغلی دي.

بیا د دواړو جهانونو د سردار ژوند ته یو ځغلنده نظر وکړئ ! نو ددې آیتونو ریښتونوالي به درته را څرګند شي. د نمونې په توګه: انس رضی الله عنه وایي چې زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره یو ځای د ابو سیف کور ته ولاړم ، هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دزوي ابراهیم «رض» د دایي(رضایي مور) میړه و. رسول الله صلی الله علیه وسلم ابراهیم په خپله غیږ کې را واخست، هغه یې ښکل کړ او بوی یې کړ یعنې خپله پوزه او خوله یې د هغه په خوله باندې دا سې کیښوول لکه څوک چې یو شي بوي کوي. ددې نه څو ورځې وروسته یو ځل بیا د ابو سیف کور ته ورغلو . په دې وخت کې ابراهیم «رض» د نزع په حال کې و ، د هغه په کتلو سره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مبارکو سترګو څخه اوښکې را رواني شوې ، عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنه ورته وویل چې: اې د الله رسوله: ته هم ژاړې ؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې: اې د عوف زویه ! دا د رحمت اوښکې دي. ددې خبرې وروسته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سترګو څخه یو ځل بیا اوښکې را رواني شوې او بیا یې وفرمایل چې:

»سترګې اوښکې تویوي ، زړه غمژن دې ، خو مونږ به په خپله ژبه همغه خبره کوو چې زمونږ پروردګار پرې راضي ګیږي ، اې ابراهیمه ! بې شکه چې مونږ ستا په بیلتون باندې غمګینه یو «.

) صحیح البخاري ، باب قول النبي صلی الله علیه وسلم ، انا بک لمحزونون ، ۱۳۰۳ م حدیث(

دا دې الله او دا دې د الله بنده. چې د هغه د مشیت او ارادې په وړاندې بلکل بې وسه دې. زه تر یوه وخته پورې په همدې فکر کې ډوب وم چې یو اوچت ځای ته د ورختلو له پاره زینې ته اړتیا وي ، نو د کوم یو ستر شخصیت ته د ور رسیدو له پاره باید یو مناسب چینل proper Channel موجود وی. اخر الله ته د ورسیدو له پاره به همدا بزرګان یو مناسب چینل proper Channel وی ، د هغه د اجازې د ترلاسه کولو له پاره به هم یوې وسیلې ته اړتیا لیدل کیږي. هغه وسیله به زه هرو مرو تاسو ته در وښایم. خو د هغې تر مخه د نبي صلی الله علیه وسلم د ژوند یو څو پیښې په لنډه توګه درته بیانوم.

• د احد په جنګ کې زیات شمیر مسلمانان په شهادت ور سیدل ، په دې ډله کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خوږ کاکا سیدنا حمزه رضی الله عنه هم شهید شو . رسول الله صلی الله علیه وسلم دا غم تر اخره پورې له یاده و نه ویوست. د هغه قاتل وحشي رضی الله عنه مسلمان شو خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅکله هم زما په وړاندې مه راځه ، ځکه ستا په کتلو سره ماته خپل کاکا تر سترګو کیږي. په دې جنګ کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم غاښ مبارک هم شهید شو او ډیرې ضربې یې هم وخوړلې. دا ټول د الله مشیت او اراده وه او که نه څوک به دداسې مصیبتونو د زغم شوق ولري ؟

• رسول الله صلی الله علیه وسلم طایف ته د تبلیغ له پاره ولاړ ، زید بن حارثه رضی الله عنه ورسره ملګرې و .د طایف سردارانو درسول الله صلی الله علیه وسلم بلنه و نه منله. بلکه د هغه پر خلاف یې د هغه ځای بد سلوکه ځوانان را وپارول ، هغوې درسول الله صلی الله علیه وسلم پر خلاف بده ژبه کاروله او د هغه مبارک ذات یې په کاڼو او تیږو ویشته ، ان تر دې چې دهغه مبارک وجود زخمي شو اودومره وینې ترې و بهیدې چې پڼې مبارکې یې د وینو څخه ډکې شوې ، د رسول الله صلی الله علیه وسلم زړه وویرید خو هغه بدمعاشو هغه کیناستو ته هم پرې نښود او د تیږو د ویشتلو په بدرګه یې دهغه ځایه تللو ته مجبور کړ.دا و د الله تعالې مشیت او دا و دهمغه د بنده مجبورې چې دهغه د مشیت تر مخه یې درلوده. ددې نه علاوه نورې ډیرې پیښې ددې آیتونو رینښتونولې ثابتوي ، خو د لنډیز په خاطر یې نشم بیانولې.

دیوې غلطې انګیرنې سهی کول:

زما یو دوست زما ذهن په یوه عجیب فکر کې ډوب کړ. تاسې باید دهغې څخه ځانونه خوندی وساتئ. هغه دا چې هغه خو نبي و ، دهغه معامله دالله سره ده. دهغه له پاره چې الله څه وغواړی وکړي کوي یې. ځکه دهغه سپارښتنه به همغه څوک کوي چې دهغه څخه پورته وي ، زمونږ له پاره خو به همغه سپارښتنه کوي ،هغه زمونږ له پاره وسیله ده ، په دې اړه زما دغه غلطه انګیرنه قران کریم داسې سهي کړه:

»اې نبي !دوې ته ووایه چې: زه تاسې ته دهیڅ ډول ګټې اویا زیان ددرسیدو واک نه لرم « .

)الجن: ۷۲/۲۱(

ددې تصدیق ماته په دې ډول تر لاسه شو چې د منافقینو رئیس عبدالله بن ابې ومړ ، هغه په څرګنده توګه په خپل ژوند کې درسول الله صلی الله علیه وسلم د خوشحالولو هڅه کوله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم د مرګ په وخت کې ورته خپل مبارک کمیس هم ور واغوست ، دهغه د جنازې لمونځ یې هم ادا کړ اوهغه ته یې د ښښنې له پاره دعا هم وکړه. خو څرنګه چې د الله تعالې اجازه نه وه نو په دې خاطر ددواړو جهانونو سردار ته دالله تعالې له اړخه دا ځواب وویل شو:

»که چیرې ته دهغه له پاره ښښنه وغواړې او که و یې نه غواړې(برابره ده) ،بلکه که ته دهغه له پاره اویا ځلې هم ښښنه وغواړې بیا به هم الله هغه ته ښښنه و نه کړي» (التوبه: ۹/۸۰(

»د نبي او دایمان دخاوندانو سره هیڅکله هم نه ښایي چې د مشرکینو له پاره دښښنې دعا وکړي ،که څه هم هغوې ددوې نژدې خپلوان وي ، په داسې حال کې چې دا ډاګیزه وی چې هغوې د دوزخ د اور خاوندان دي. (التوبه: ۹/۱۱۳(

بیا یې وفرمایل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»که چيرې د هغوې څخه کوم يو ومري ، نو د هغوې د جنازې لمونځ مه کوئ ، بلکه د هغې په قبر باندې هم مه درېږئ« (التوبه: ۹/۸۴(

بل اړخ:

دا خو د اجازې پرته د خير اراده وه چې پوره نه شوه. او س يې دا بل اړخ ووينئ. نبي صلی الله عليه وسلم د يوه قوم د غوښتنې په اساس دهغوې د ښوونې او روزنې له پاره دهغوې سره او يا کسه قاريان و استول. دا دهغه قوم له اړخه يو جال و ، هغوې دا قاريان ټول شهيدان کړل ، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د دې ظلم او تيرې خبر را ورسيد نو هغه صلی الله عليه وسلم ډير غمگين شو او يوه مياشت يې په پرلپسې توگه د سهار په لمانځه کې د قنوت نازله د لوست په وخت کې د دې ظالمانو له پاره بد دعاوې کولې ، او د خپلو بنديانو د راپريښولو له پاره يې لاسونه د الله دربار ته غځول. دهغه صلی الله عليه وسلم الفاظ دا و چې:

»اې الله ! وليد بن وليد ، سلمه بن هشام او عياش بن ابو ربيعه ته خلاصون په برخه کړې ، اې الله ! ته په دغه مضر قوم باندې خپل سخت عذاب نازل کړې او دا عذاب پرې د قحط په شکل کې را نازله کړې دا سې قحط چې د يوسف عليه السلام د وخت د قحط په څير وي (يعنې او ه کاله په پرلپسې توگه .(

تاسو غور وکړئ چې نبي صلی الله عليه وسلم څومره غمژن او قهريدلی و چې دا بد دعاوې يې په لوړ اواز سره کولې: « اې زما ربه ! ته په فلان او فلان باندې لعنت وکړه » (صحيح البخاري ، الفسير ، باب ليس لک من الامر شیء ، ۴۵۲۰م حديث(

يعنې رسول الله صلی الله عليه وسلم دهغو عربو قبيلو نوم اخسته چې په قتل کې شريک و ، دا بد دعاوې تر هغې پورې جاري وې تر څو چې دا حکم راغې:

»اې نبي ! په دې معامله کې تا ته هيڅ ډول اختيار نه شته ، که چيرې الله وغواړي نو هغه خلک ښښلې هم شي او عذاب ورکولې هم شي ،بې شکه چې هغوې ظالمان دی ، په زمکه او اسمان کې هر څه د الله له پاره دي ، هر چا ته چې هغه وغواړی ښښنه کولې شي او چاته چې وغواړی عذاب ورکوي او الله ډير زيات ښښونکې او مهربانه دې.«العمران : ۱۲۹-۳/۱۲۸(

د دې آيت څخه:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص) محمد(ص) کا پکړ چهړا کويی نهين سکتا

د دې شعر حقيقت هم په پوره توگه را څرگنديږي ، څکه چې نبي صلی الله عليه وسلم غوښتل چې ځان ترې خلاص کړي خو خلاص يې نه شو کړې او غوښتل يې چې هغوې ونيسي خو ويې نه شو نيولې ، دا الله مقام هغه دې او د بنده مقام دا دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې د کولو ترمخه چې د الله له اړخه اجازه ځه ته وايي ، او دا اجازه څه ډول شوني ده ، زه دا اړينه ګڼم چې تاسې د يوه بل سر درد څخه بيرون وکاږم. او هغه دا چې د قبر خاوند ، دبت خاوند يا د ځاې او کور خاوند چې ددې مادي ژوند د قيودو څخه ازاد شي او د الله تعالې ميلمه وګرځي نو هغه زمونږ ددعاګانو ، چغو او مناجاتو څخه بې نيازه او بې خبره ګرځي. البته هغوې زمونږ د اخلاص نه ډکو دعاګانو له پاره اړتيا لري ، په دې خاطر مونږ د جنازې په لمانځه کې دهغوې له پاره دعاګانې کوو.

د مړيني نه وروسته سپارښتنه:

ډیر شمیر عالمان د قران کریم دوه ایتونه ددې ثبوت له پاره وړاندې کوي چې شهید ژوندي دي ،په دې خاطر دهغوې څخه کومک غوښتل او دهغوې په واسطه سپارښتنه کول روا دی. زه د لنډیز په خاطر په دې آیتونو باندې بحث کول نه غواړم مګر دومره هرو مرو ويل غواړم چې د الله د اجازې پرته دژوندیو دسپارښتنې پايلې څه شوې ؟ تاسو هغه ټولې وکتلې ، اوس دغه څو پيښې په لاندې توګه وړاندې کوم تر څو غلطې انګيرنې له منځه ولاړې شي او د مرګ نه وروسته دژوندانه انځور ستاسو په ذهنونو کې را وڅرخي.

د کهف د اصحابو قصه:

دا دهغو ژوندیو اولیاو قصه ده چې په خپل ژوند کې دزمکې په سطحه باندې دري سوه نهه کاله ویده شوي وو. هغوې به دستو مانتيا په وخت کې خپل اړخونه بدلول ، خو کله چې الله تعالې هغوې دخوبه را ويښ کړل نو د زمانې او وخت د بدلون دحالاتو څخه بې خبره وو . دا قصه د قران په ژبه ولولئ او ويې واورئ ، لکه چې الله تعالې فرمايي:

»ايا تاسې ګمان کوئ چې دغار ملګري (اصحاب غار) او دکتبو خاوند ان(هغه ځوانان چې د خپل ايمان د خوندي ساتلو په خاطر يې په دغه غار کې پناه اخستې وه او بيا يې په غار باندې ديادګار ليکنه وشوه) ، زمونږ د نښو څخه يو عجيبه نښه وه ؟(الکهف: ۱۸/۹(

او بيا فرمايي چې:

»مونږ دهغوې حال په سهي او څرګنده توګه تاته بيانوو ، بې شکه چې هغوې يو څو ځوانان وو ، چې پر خپل رب يې ايمان راوستې و ، اومونږ هغوې ته په لارښوونه اوهدايت کې نور هم ډيرښت راوست. هغه وخت چې هغوې (د جابر حکمران په دربار کې) و دريدل نو مونږ دهغوې زړونه کلک کړل ، کله چې هغوې و دريدل نو ويې ويل چې: زمونږ پروردګار خو هغه دې چې د اسمانونو اوزمکو پروردګار دې. مونږ دهغه نه علاوه بل کوم معبود نه را بولو ، (که چيرې مونږ دا سې وکړل)نودا به د عقل نه لرې خبره وي. دا خو زمونږ دا قوم دې چې دهغه پرته يې نور معبودان نيولي دي. ولې بيا دخپل دغې کار له پاره څرګند دليل نه را وړاندې کوي ؟ دهغه چا څخه به بل ستر ظالم څوک وي چې په الله پورې دروا غ و تړي ؟» الکهف: ۱۵-۱۸/۱۳(

دا خبرې دغه د الله دوستان دهغه جابر حکمران په دربار کې ، چې وقيانوس نوميده ، ولاړ دی او کوي يې. هغوې يې ددې حکمران دربار ته د توحيد ويلو په جرم را وړی و . الله تعالې د هغوې حوصلې ورکلکې کړې اودهغوې په زړونو کې يې دا خبره ور واچوله چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»کله چې تاسې ددې خلکو او د الله پرته دهغوې د نورو معبودانو څخه جدا شوئ نو په غار کې پناه واخلئ تر څو ستاسې پروردګار ستاسې له پاره دخپل رحمت لمنه پراخه کړي او ستاسې له پاره دهغې څخه د ارام وسايل را پيدا کړي.» (الکهف: ۱۸/۱۶(

ويل کيږي چې بادشاه دکوم مصلحت له مخې او د خپلو مصروفياتو په اساس دغه کار تر يوه وخته پورې شاته وغورځواه ، دغه دالله دوستان د دې ځاې څخه د وتلو سمد ستې وروسته هغه غار ته پناه راوړه چې الله تعالې دهغوې په زړونو کې القا کړې و. دهغوې سره دهغوې يو وفاداره سپې هم روان و، کله چې دوې غار ته ورننوتل نو د ډاډ ساه يې واخسته او بيا يې دا دعا ولوستله:

»اې زمونږ پروردګاره ! پر مونږ دخپله اړخه رحمت را نازل کړه او مونږ ته زمونږ په امورو کې سهي لار ښوونه وکړه» (الکهف: ۱۸/۱۰(

دوې د ويرې او ستومانتيا په اساس هملته پريوتل او ويده شول ،الله تعالې دهغوې کيفيت دا ډول بيانوي:

»په دغه غار کې مونږ تر څو کالو پورې دهغوې په غوږونو باندې پرده را غوړولې وه.»(الکهف:۱۸/۱۱(

»او لمر به د را ختولو په وخت کې وويني چې د غار ښې لورې ته ميلان کوي او کله چې لويږي نو پريږدي دوې کيڼ لورې ته او دوې ددې غار په ارت ميدن کې دی ، دغه (ياد ونه) د الله د قدرت د نښو څخه ده ، الله چې هر چا ته سمه صافه لاره ور وښووله نو همغه د سمې صافې لارې موندونکې دې او هر هغه څوک يې چې بې لارې (ګمراه) کړنو د هغه له پاره به هيڅ ولي او دوست لاره ښوونکې و نه مومې.

او ته به ګمان کوې په دوې ويښ دي حال دا چې دوې ويده دي، او مونږ دوې په ښي او کيڼ اړخ اړو را اړوو ، اوددوې سپې (دغار په خوله کې) ددواړو څنګلو په غځولو سره د زمکې په مخ پروت دې ، نو که چيرې ورپورته شې ته دوې ته او دوې وويني نو هرومرو به ته د دوې څخه په تيښته را وتښتې ، او هرو مرو به د هغوې ويره پر تا را خپره شي.»(الکهف:۱۸-۱۸/۱۷(

هغوې همداسې په پوره ډاډ سره ويده و ، ان تر دې چې:

» هغوې په دې غار کې د درې سوه او نهه کالو څخه ډيره موده پراته و » (الکهف: ۱۸/۲۵(

او بيا يې وفرمايل چې:

»او په دې توګه مونږ هغوې را بيداره کړل تر څو پخپلو منځو کې يو دبل څخه وپوښتي. دهغوې څخه يوه وپوښتل چې: څومره موده وشوه چې ويده شوي يی ؟ يوه ورځ او يا د يوې ورځې لږ څه برخه ، بيا يې وويل چې ستاسې پرورګار ښه پوهيږي چې تاسې څومره موده ويده شوي ياست. راځئ د خپلو ملګرو څخه يوه ته دا پيسې ورکړئ او ښار ته يې و ليږئ چې کوم خوراک پاکيزه وي نود همغې څخه دې يې تاسو ته راوړي ، خو هغه ته په کار ده چې نرمې خبرې وکړي او ستاسې په اړه هيچاته هم څه و نه وايی. هغوې خو داسې خلک دي چې که پر تاسې باندې غالب شول نو تاسې به د تيږو په ويشتلو باندې ووژني اويا به مو بيرته خپل مذهب ته ور واړوي نو بيا به هيڅکله هم تاسې بريالي نه شئ. (الکهف:۲۰-۱۸/۱۹(

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ څه غور وکړئ چې هغوې درې سوه او نهه کاله هلته په غار کې ویده وو. هغوې د زمکې په مخ ساه هم اخسته، اړخونه یې هم بدلول، خو د دنیا او د دنیا د شیانو څخه دومره بې خبره وو چې دا احساس هم ورته نه وو پیدا شوې چې څومره پسرلي یې په سر تیر شوې دی او خزان شوي دی او د تاج او تخت څومره خاوندان له منځه تللي او خاوري شوی دی، هغوې خطر ونه محسوسول خو هغوې ته د ا ډاګیزه نه وه چې دهغه چانه چې دوې تښتیدلی و هغه ډیره موده مخکې د دې دنیا څخه تللې دې او پاته خلک د دوې درنښت کونکي او همدرده دي، دا د زمکې په سر د ژوندیو ویده شوو اولیاؤکرامو حال و، نو بیا به څوک څه ډول دا وایی چې د زمکې تر منځ د ډیرې ډیرې خاورو او ښختو لاندې پروت، د الله کوم دوست به، چې دالله ځانګړې میلمه هم وي ستا د حالاتو، او ستا د ستونزو او مشکلاتو څخه خبر اوسي. الله دې مونږ د قران د توحید د نظریې سره اشنان کړي. امین.

د عزیر علیه السلام قصه:

په فریب او دوکه کې اچونکي دې تا په دوکه وانه چوي، ځکه چې دا خوب دې خو دمړینی وروسته بنده د الله تعالې سره یو ځای کیږي هغه زمونږ د حالاتو څخه ښه خبر دې او زمونږه سپارښتنه به کوي......

راځئ دیوه نبي سیدنا عزیر علیه السلام قصه واورئ، هغه په یوه خره باندې سپور په سفر روان و چې مرګ پرې راغې، هغه نژدې یو کال هلته مړ پروت و او بیا را ژوندې کړل شو، خو هغه د زمانې د بدلونونو څخه بې خبره و. الله تعالې و فرمایل چې:

»او یا دهغه چا په څیر چې په یوه وران ویجاړ کلي تیریده، هغه وویل چې الله څه ډول دوې د مړینی وروسته را ژوندې کوي نو الله هغه هم د مرګ په خوب ویده کړ او تر سلو کالو پورې مړ پروت و. بیا یې هغه را ژوندې کړ، دهغه څخه وپوښتل شو چې ته په دې حال کې څومره پاته شوې یی. ورته یې وویل چې یوه ورځ، یا دیوې ورځې یوه برخه. ورته وویل شول چې ته سل کاله دلته په همدې حالت کې پروت وې. اوس نو ته د خپل خوراک څښاک شیانو په لور ووینه، هغه خراب شوي نه دي، د خپلې سپرلۍ (خره) په لور ووینه، مونږ تا د خلکو له پاره نښه ګرځوو، او دهغو هډوکو په لور ووینه، چې مونږ څه ډول هغه بیرته جوړوو او په غوښه او پوستکي یې پټوو.» (القره: ۲/۲۵۹(

که چیرې تاسې په دې پیښنو لږ څه فکر وکړئ نو په دې خبره به و پوهیږئ چې د مړینې د پیښیدو وروسته د دې نړۍ سره د هر نبی او بزرګ اړیکي پری کیږي، هغوې زمونږ چغې او سوري نه شی اوریدلې او نه زمونږ فریاد ته را رسیدلې شی.

بد ه یې مه ګڼئ بلکه فکر پرې وکړئ او قران ولولئ. په دې کې ستاسو له پاره ګټه ده، په غصې کې تاسې ته هیڅ ډول ګټه نه شته، راځئ اوس یو ځل دا ولولئ:

»دهغه وګړي څخه به ډیر ګمراه او لار ورکې څوک وي چې د الله پرته هغو ته غږ کوی چې د قیامت تر ورځې پورې د هغې غږ نه شي قبلولې او هغه د دوې د چغو او سورو څخه هم بې خبره دي، بیا نو په کومه ورځ چې خلک سره راټول کړل شي نو هغه به د دې ورغږ کونکو دښمن وي او د هغوې د عبادت څخه به انکار کوي.»(الاحقاف:۲-۵/۲۴(

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ څه غور وکړئ ! بلکل ډاګيزه کيږي چې ددې څخه يو اځې بت مراد نه دې بلکه ټول هغه شخصيات ترې مراد دي چې کوم بت يا قبر ورته منسوبيږي. او خلک ورته په پوره عقيدې او ګروهې سره غږ کوي که چيرې يقين مو نه راځی نوبيا دقران کريم دا ځاې ولولئ ، لکه چې فرمايي:

»ايا دا خلک هغوې د الله سره شريکان جوړوی چې نه څه پيدا کولې شي بلکه په خپله پيدا شوي دي ، هغوې ددوې سره دکومک کولو توان هم نه لري او نه دخپل ځان له پاره څه کولې شي«.

)الاعراف:۱۹۲-۷/۱۹۱(

»بې شکه ، هغوې چې تاسې د الله پرته را بولئ ،هغوې هم ستاسې په څير بندګان دي ، نو تاسو هغوې را وبولئ او وينئ که چيرې ريښتوني ياست ، چې هغوې به ستاسې بلنه و مني ، ايا هغوې پښې لری چې پرې ولاړشی ؟ايا هغوې لاسونه لري چې پرې نيول وکړاې شي ؟ايا هغوې سترګې لری چې پرې وکتلې شي ؟ايا هغوې غوږونه لری چې پرې واوريدلې شي ؟» (الاعراف: ۱۹۵-۷/۱۹۴(

فکر وکړئ ! چې دداسې وګړې څخه بل د رحم وړ څوک وي چې د مطلق قدرت خاوند الله له ياده و کاږي او هغو بزرګانو ته چغې کړي چې زمونږ په څير بندګان دي ، خو دهغوې غږی کار نه کوي ، دا بت نه دې بلکه(عباد امثالکم) ستاسې په څير بندګان دي... بيا يې وفرمايل:

»او د الله نه پرته چې کوم خلک دوې را بولې هغوې هيڅ شې هم نه شي پيدا کولې بلکه هغوې پخپله پيدا کړل شوي دي ، هغوې مړه دي ، ژوندي نه دي ، او هغوې په دې هم نه پوهيږی چې کله به را پورته کيږي.» (النحل:۲۱-۱۲/۲۰(

دبتانو خو د راپورته کيدو پوښتنه هم نه را پيدا کيږي. په دې اساس دا همدا بزرګان دی ، هغوې ته دا معلومه هم نه ده چې هغوې ته د را بللو له پاره اوازونه کيږی ، هغوې به دقيامت په ورځ يو اځې انکار نه کوي بلکه جنګ جنګړه به هم کوي. لکه چې فرمايي:

»او په هغه ورځ به مونږ دوې ټول سره رايوځاې کړو ، بيا به شريک جوړونکو ته وواېو چې تاسې او ستاسې شر يکان دې په خپلو ځاېو کې و دريږي ، بيا به مونږ هغوې چې د الله سره يې شريکول ، سره جدا جدا کړو ، هغوې به ورته وو ايی چې تاسې هيڅکله هم زمونږ عبادت نه دې کړې ، زمونږ او ستاسې تر منځ يو اځې الله د ګواه په څير کافي دې چې بې له شکه چې مونږ ستاسې دعبادت څخه بلکل بې خبره وو .» (يونس: ۲۹-۱/۲۸(

الله تعالې دې وکړي چې اوس تاسې پوه شوي ياست ، چې دا جګړه کونکي به بوتان نه وي بلکه همدا بزرګان به وي ځکه چې الله تعالې دهغوې څخه هم ځواب غواړي او هغوې به دخپل ځان دپاکوالې دثابتولو په خاطر جګړه کوی.

»په هغه ورځ چې د الله پرته د نورو دعبادت کونکي او دهغوې معبودان به الله سره را ټول کړي نو هغوې ته به وو ايی چې: ايا تاسو زما دا بندګان بې لارې کړی وو يا دوې په خپله بې لارې شوي و .؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ستا ذات خو دهر څه څخه پاک دې ، له مونږه سره پخپله دا نه ښايی چې ستا پرته بل څوک خپل کارساز و ګڼو خو ته پخپله هغوې ته او دهغوې پلرونو اونيکونو ته ګټه ور رسوې. ان تردې چې دوې ستا يادول هم هير کړل او دوې يو هلاک کيدونکې قوم و ګرزيد.(بيا به الله تعالې مشرکانو ته وو ايی چې: اې مشرکانو !) هغه دعوې چې تاسې يې نن کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې کې خو هغوی تاسې دروا غجن گڼي ،بیا به تاسو دالله د عذاب مخ هم و نه شئ اړولې او نه به تا سو ته کوم ملاتړې ، بسپنه کونکي او مدد رسونکې وي.»(الفرقان: ۱۹-۱۷/۲۵)

زما ورونو ! ایا تاسې اوس هم دا گمان کوئ چې هغه بزرگ نه دې بلکه بت دې ! اوس به دیوه بزرگ دنوم په اخستلو سره ستاسو دا شک هم ورک کړم ، لکه چې الله تعالې فرمایې:

»کله چې الله ووایې چې: اې عیسې ابن مریم ! ایا تا هغوې ته ویلي و چې ما او زما مور دالله نه علاوه خپل کار جوړونکې و نیسئ ؟ هغه به ځواب ورکړی چې: ستا ذات خو پاک دې ، ما ته دا نه ښایي چې دا سې خبره وکړم چې دکولو حق یې نه لرم.که چیرې ما کړې هم وایې نو تاته به یې علم و .ځکه چې ته زما د زړه په خبره پوهیږې خو زه ستا دزړه په خبره نه پوهیږم ، بې شکه چې ته په غیب پوهیدونکې یې. ما هغوې ته ددې پرته نور څه نه وویلي دڅه په اړه چې تا حکم کړې و اوهغه دا چې د الله عبادت وکړئ، هغه چې زما اوستاسو پروردگار دې ، تر هغو چې زه دهغوې تر منځ وم ، ما هغوې څارل ، خو کله چې تا زه دنړۍ څخه پورته کړم نو بیا خو دهغوې څارونکې همته یې. بې شکه چې د هر څه څارونکي اولیدونکې ته یې « .

)المائده: ۱۱۷-۱۱۲/۵(

نو څوک چې اوس هم پرې نه پوهیږې نو دهغه به څه علاج وي ؟ما ویلي و چې په نړۍ کې هیڅوک بت پاله نه شته. د بت د عبادت څخه یې مراد د اصل بزرگ عبادت دې. خو دمړینې وروسته هیڅ بزرگ زمونږ د حالت څخه خبر نه دې. دا بزرگ به زمونږ دعبادت څخه انکار کوی او دخپل ځان دپاکوالي په خاطر به جگړې کوی. لکه څنگه چې عیسې علیه السلام وویل.

زما مسلمانانو ورونو ! لږ څه فکر وکړئ چې مونږ څه کوو؟ مولانا حالي څومره ښه ویلي دي.

»هغوې چې د بت عبادت کوي نو کافر گڼل کیږي ، او که څوک خداې ته زوې ثابت کړي هغه هم کافر دی ، که اور ته خپله قبله وایی نو هم کافر گڼل کیږي او که په کواکبو کې کرشمې لټوي هم کافر دي

خو مؤمنانو ته لارې پرانستې دي، د چادعبادت له پاره یې چې شوق کیږي هغه کوي!

که غواړې نو د نبی څخه خداې جوړوي ، او د امامانو رتبې دنبیانو څخه هم لوړوی ،

شپه اوورځ په زیارتونو باندې څادرونه نذر کوي اودشهیدانو قبرونو ته ورځې او دعاگانې ترې غواړي.

ددوې په دې کار نه دهغوې په توحید کې کوم خلل پیښیږي،نه یې اسلام خراب شي او نه یې ایمان زیانمنیږي« !!

دمشرک مثال:

که په پورته ایتونو لږ څه غور وکړئ نو په دې خبره به پوه شئ چې شرک څه ته وایی او توحید څه شې دې؟ دمشرک عقیده په کوم پوخ بنسټ نه وی ولاړه ، بلکه هسې په واهیاتو او بې بنسټه شیانو ولاړه وي. خو مشرکان بیا همدا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ځانه جوړه شوې باطله او واهی عقیده خپل معراج ګڼي او په همدا سې مشرکانه خبرو کې خپل ژوند تیروي ، چې تر اخره پورې یې هدایت نه په برخه کیږي. الله تعالې د مشرک مثال دا سې بیانوي:

»هغو خلکو چې د الله نه پرته یې نور ملاتړي نیولي دی د هغوې مثال د غڼې په څیر دې چې کور جوړوي ، او تر ټولو ډیر کمزورې کور د غڼې کور دې ،کاشکې دوې پرې پوهیدلې.«(العنکبوت:۲۹/۱۴(

لږ څه ژور فکر وکړئ ! لکه څنګه چې غڼه د خپل وجود د داخل څخه مواد راباسي او خپله جاله پرې جوړوي نو په همدې توګه مشر ک هم د خپل ځان د داخل څخه د خیالاتو او وهمونو نه ډکه یو عقیده جوړوي، او لکه څنګه چې غڼه په خپل هغه کمزورې کور کې کیني او فکر کوی چې په یوه ډیره مضبوطه او مستحکمه کلا کې ناسته ده نو په همدې توګه مشرک هم د خپله ځانه د جوړو شوو خدایانو په وهمونو کې ناست وي او هغه د خپل ځان له پاره د کلکو دیوالونو یوه مستحکم پناه ځاې ګڼي. او لکه څنګه چې دیوې غڼې جاله د باد دیوې څپې سره له منځه ځي په همدې توګه د توحید د یوه ګذار سره سم د مشرک هغه د وهمونو ډک خیالات هم دوړې وړې کیږي. فکر وکړئ چې شرک څه شې دې ؟ اودهغې پایلې څومره ناهیلې کونکی دی؟ الله تعالې د مشرک د مثال د بیانولو په لړ کې فرمایی چې:

»اې خلکو ! ستاسو له پاره یو مثال ذکر کیږی ، هغه په غور سره واورئ ! د الله نه پرته ټول هغه څوک چې تاسې یې ر ا بولئ هغوې یوه مچ هم نه شي پیدا کولې که څه هم هغوې ټول د دې کار له پار ه سره راټول شي. (بلکه هغوې دومره بې وسه دي) چې که چیرې مچ ترې څه یو سې نو بیرته یې ترې را ستنولې نه شي ، غوښتونکې هم کمزورې او د چانه چې غوښتل شوي هغه هم کمزروې او بې وسه دې. حقیقت دادې چې دې مشرکینو د الله قدر نه دې پیژندلې ، بې شکه چې الله ډیر زیات قدرت خاوند او په هرشي غالب دې.« (الحج: ۷۴-۲۲/۷۳(

دې خلکو ته بیا بیا فکر کول په کار دې او سمد ستې ورته توبه کول په کار دي چې د (یاعلي مدد ، یا مشکل کشا ، یا شیخ عبدالقادر جیلاني...) او نورو له پاره اواز کوي ، مشرکان خو د ډیر زیات رحم وړ خلک دي چې د هر در او دروازې خاورې چاټوی او خپل ژوند تیروي ،خو هیڅ هم په لاس نه ورځي. الله تعالې په قران کریم کې فرمایی چې:

»د همغې (الله) رابلل حق دې ، مشرکان چې د هغه پرته نور خلک رابولي نو هغوې د هغوې هیڅ دعا نه شي قبلولې.(د دې مثال د هغه ترې په څیر دې) چې خپل لاس د اوبو په لور ور غځوي ترڅو د هغه خولې ته را ورسیږي ، خو دا اوبه هیڅکله هم د هغه خولې ته نه رسیږي ،په همدې توګه د کافرانو دعاوې هم بې کاره ثابتیږي.«(الرعد: ۱۳/۱۴(

یوسف علیه السلام هم همدا خبره خپلو بندیانو ملګرو ته کړې وه لکه چې فرمایی:

»اې زما د بندیخانې ملګرو ! ایا څو خدایان غوره دی او که یواځې او یواځې یو او زبردست الله غوره دې ؟ تاسې د هغو پرته د بل چا بندګې نه کوئ چې تاسو او ستاسو پلرونو د هغوې له پاره څو نومونه ایښودې دي ، او د هغې له پاره الله هیڅ دلیل نه دې نازل کړې. د الله پرته د هیچا حکومت نه شته ، هغه ویلي دی چې: زما پرته د بل چا عبادت مه کوئ ،همدا پوخ دین دې ،خو زیات خلک پرې نه پوهیږي«.

)یوسف: ۴۰-۱۲/۳۹(

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسیلې حقیقت او طریقه یې:

دا د لیک داسې یوه تخته ده چې تر عنوان لاندې یې ګڼ شمیر وګړو د شرک او بدعت دکانونه پرانستې دي. دغه بد قماشه وګړي زمونږ د دولت او مال لوټولو ته ناست دي خو مونږ فکر کوو چې دوې پر مونږ ډیر ستر احسان کوي. خداې خبر چې د همدې عنوان لاندې به د څومره خلکو عزتونه تر پښو لاندې کیږي او د څومره خلکو ایمانونه به لوټل کیږي ، دا لړۍ په ډیره عیاره توګه په پرلپسې توګه روانه ده. راځئ چې ووینو چې دا وسیله څه شې دې؟ تر ټولو لمړۍ دا آیت ولولئ!

»اې خلکو ! تاسو ټول د الله محتاج یاست ، او الله غني او حمید دې.« (فاطر: ۳۵/۱۵(

ټول خلک محتاج دي ، یواځې همغه ذات بې نیازه او بې پروا ذات دې. هغه دې ته هم اړتیا نه لري چې تعریف دې یې وکړل شي. که دهغه څوک تعریف وکړي او که و یې نه کړي هغه په ټولو صفتونو ښایسته دې.

راځئ چې د یو څو محتاجو وګړو حالات و لولو. اووینو چې هغوې د خپلو اړتیاو په وخت کې څه ډول الله تعالې ته خپل ځانونه رسولي دي ، تر څو مونږ هم دهغوې په قدم ولاړ شو او همغه وسیله اختیار کړو چې هغوې اختیار کړې وه. مونږ د نوح علیه السلام قصه مخته یاده کړه ، بیا په غور سره ولولئ چې هغه په څه ډول د الله تعالې د کومک د تر لاسه کولو له پاره هڅې کړې وې. په همدې لړ کې د نورو انبیاؤ علیه السلام پیښې په لاندې توګه بیانوو.

سیدنا ادم علیه السلام:

که چیرې کومه غلطي وشي نو د ابلیس په څیر باید زړور و نه اوسیږي ، بلکه دادم علیه السلام په څیر سمد ستې ښښنه غوښتل په کار دي ، الله تعالې توبه کونکي ډیر غوره ګڼي. تاسو د ادم علیه السلام حالات وینئ:

وسیله:

الله تعالې ادم علیه السلام را پیدا کړ او په ډیر فخر سره یې هغه ته خپل خلافت ور بانښه. په ملایکو یې ورته سجده وکړه او سجده نه کونکي یې د خپلې درګاه څخه وشړل. ادم علیه السلام ته یې په جنت کې د اوسیدو حکم وکړ او دیوې ونې څخه پرته یې دنورو ټولو ونو د میوو دخوړلو اجازه ورکړه ، خو شیطان چې د انسان ازلي دښمن دې ، او د انسان د بې لارې کولو له پاره سوګند یاد کړې و ، همغه ادم علیه السلام دهمغې ونې د میوې خوړلو ته و هڅاوه چې ترې منه کړل شوې و ، په همدې کار سره ادم علیه السلام د جنت څخه را وویستل شو. خو ادم علیه السلام د الله تعالې دا ناخوښي و نه شوه زغملې او په ډیر عذر سره یې ترې معافي او ښښنه و غوښتله ، الله تعالې فرمایي:

»ادم د خپل رب څخه څو کلیمې زده کړې بیا هغه دهغه په لور متوجه شو.« (القرة: ۲/۳۷(

الله تعالې همدا ډول تګلاره ډیره خوښوي، ځکه یې ادم علیه السلام ته هم همدا تګلاره پخپله ور وښودله.«(ادم او حوا) دواړو عرض وکړ چې: اې زمونږ پروردګاره ! مونږ په خپلو ځانونو باندې ظلم کړې دې ، که چیرې ته مونږ ته ښښنه و نه کړې ، او پرمونږ رحم ونه کړې نو مونږ به دزیان کارانو له ډلې څخه شو.« (الاعراف: ۷/۲۳(

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مشوره داده چې تاسې د قران کريم دغه پورتنې ياد کړل شوې پيښې په مکمله توګه ولولئ ، يعنې دغه آيتونه د ترجمې سره يو ځای ولولئ.

سيدنا يونس عليه السلام:

يونس عليه السلام د الله تعالې نبي و ، کومو کليو ته چې هغه مبعوث شوی و هغوی د هغه بلنه و نه منله. دا کشمکش تر ډيرې مودې پورې روان و ، اخر سيدنا يونس عليه االسلام د خپل قوم نه ناهيلې شو او د الله تعالې په دربار کې يې شکايت وکړ ، قوم ته يې په اخرې ځل ګواښ ورکړل شو چې که چيرې د خپلو اعمالو څخه لاس وانخلې نو د درې ورځو وروسته به په عذاب ککړ شي ، د دې اعلان د کولو څخه وروسته هغه د کلي څخه ووت ،خلکو هم د عذاب نښې نښانې و کتلې نو د کليو څخه ووتل او په ژړا او فرياد سره يې د ښښنې غوښتنه وکړه ، استغفار او ښښنه د تقدير مخ بدلوي ، د الله تعالې رحمت په جوش کې راغې او عذاب و تنبول شو. خلک د يونس عليه السلام په لټه کې شول ، د بله اړخه يونس عليه السلام د خپل قوم څخه ناهيلې د الله تعالې د اجازې پرته بل کوم لوري ته روان شوې و ، په لاره کې درياب را ته . د درياب څخه د تيريدو په خاطر په کشتۍ کې کيناست. خو کشتۍ تو پاني شوه ، پريکړه وشوه چې کوم غلام د خپل مالک څخه را تښتيدلې دې او په دې کشتۍ کې ناست دې ، پچه واچول شوه خو دا پچه په بيا بيا د يونس عليه السلام په نامه راووتله. خلکو د ځان د خوندي ساتلو په خاطر يونس عليه السلام په درياب کې ور وغورځاوه. قران کريم دا قصه دا سې بيان کړې ده:

»بې شکه ، يونس د پيغمبرانو څخه و . کله چې هغه د بار کړل شوې کشتۍ په لور ور منډې کړې ، نو خلکو پچه واچوله او هغه يې په درياب کې ور ګذار کړ بيا هغه يوه ماهي تير کړ ، او بيا پښيمانه شو «.

)الصفت: ۱۴۲-۳۷/۱۳۹(

»بيا هغه په تيارو کې پروت او اواز يې کاوه چې: ستا پرته بل د عبادت وړ نه شته ، ستا ذات پاک دې ، بې شکه چې زه د ظالمانو څخه يم.« (الانبياء: ۲۱/۸۷(

»که چيرې هغه په همدې توګه تسبيح نه کولې ، نو تر قيامته پورې به د هغې (ماهي) په ګيډه کې پروت پاته وې.« (الصفت: ۱۴۴-۳۷/۱۴۳(

لږ څه غور وکړئ ! د الله د نبي غوښتنه وه چې قوم ته يې د هغو د ګناهونو په خاطر سزا ورکړل شي خو الله هغه قوم ته ښښنه کول غوښتل ، حشر يې څه شو ؟ او څوک غالب شو ؟ څوک وايي چې: « يار د يار خبره مني » ، د ښښنې د غوښتنې دغه طريقه ده چې هر کله چې څوک په کوم مصيبت کې را ونښلي او کله چې غلطی ترې وشي ، نو د زړه له کومي استغفار او توبه وکړي ، نو توبه يې منل کيږي.

سيدنا ابراهيم عليه السلام:

د الله تعالې جليل القدر نبي و . د الله تعالې په لاره کې يې د يوه ازميښت پسې بل ازميښت ګاللې دې ، کله چې يې عمر زړښت ته ورسيد نو د زوې له پاره يې اړتيا محسوس کړه نو دعا يې وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! ما ته يو صالح زوې را په برخه کړه« (الصفت: ۳۷/۱۰۰(

(c) ketabton.com: The Digital Library

سيدنا ذكريا عليه السلام:

دا د الله تعالې نبي و او د عيسې عليه السلام د مور ماما و . همغه د الله تعالې په حکم سره د مريم عليه السلام د پالنې کفالت په غاړه اخستې و . خپل اولادونه يې نه درلودل. زړښت ته ور نږدې شو . ښځه يې هم شنډه شوې وه ، ددې تر څنګ ډيره کمزورې شوې هم وه . هغه به ډير وخت مريم عليه السلام په خپله حجره کې په عبادت کې مصروفه پريښوده او دروازه به يې پسې تړله او خپلې حجرې ته به ورته. خو کله به چې را ستون شو نو د مريم عليه السلام تر مخ به يې تازه ميوې او خوارک کوت. ترې ويې پوښتل چې دغه ټول هر څه تا ته له کومه راځي ؟ هغې ځواب ورکړ چې دالله له اړخه. هغه چې هر چاته وغواړي بې حده او حسابه روزي ورکوي. د ذکريا عليه السلام ذهن سمدستي همغې لورې ته ولاړ او ويې ويل چې زه هم دالله تعالې څخه زوې غواړم ، په دې اساس يې دعا وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! د زړښت په اساس مې هډوکي کمزورې او د سر ويښتان مې سپين شوي دي ، اوما چې کله هم له تا غوښتي تا بې برخې نه يم پريښې. او ما ته زما څخه وروسته زما د وروړګلوې څخه د بدکاريو په اړه ويره ده ، زما ښځه شنډه ده خو ته ما ته د خپل خاص فضل له مخې زوې را په برخه کړه «

)مريم: ۵-۱۹/۴(

غور وکړئ چې الله ته د ورسيدو له پاره وسيله څه شې دي ؟ په بل عبارت: دعا په خپله وسيله ده. الله تعالې اولاد ورکوي او که نه هغه هم بزرګان درلودل. دعاګانې همغه اوري ، تاسې يې هم د همغه څخه وغواړئ ، هغه ستاسو دعا اوری او دهغه پرته بل هيڅوک تاسې ته څه نه شي درکولې ، په قران کريم کې په يوه بل ځاې کې فرمايي چې:

»د زمکې او اسمانونو سلطنت د الله له پاره دې ،هر څه چې وغواړي پيدا کوي يې، چاته چې وغواړي لوڼې ورکوي او چاته چې وغواړي زوې، اويا لوڼې او زامن دواړه ورکوي او څوک چې وغواړي شنډ يې پريږدي.» (الشورې: ۵۰-۴۲/۴۹(

که چيري تاسې هم اولاد غواړئ نو په همدې توګه يې وغواړئ ، د درګاه ګانو خاورې مه څټئ ، ما د زکريا عليه السلام دغه دعا په خپل ځان باندې هم ازميښت کړې ده او دا ډيره مجربه نسخه ده:

»رب هب لي من لدنک ذرية طيبة انک سميع الدعاء–اې زما پروردګاره ! ماته د خپل قدرت له مخې پاکيزه اولاد را په برخه کړې ، بې شکه چې ته دعا اوريدونکې يې. » (ال عمران ۳/۳۸ (

د سيدنا ايوب عليه السلام قصه:

اوس نو د يوه ناروغه قصه واورئ ! سيدنا ايوب عليه السلام د الله تعالې نبي و ، ازميښت پرې راغې او ناروغه پريوت. ان تر دې چې ناروغتيايې اخري حد ته ورسيده. اولاد يې هم ټول له منځه ولاړ. مال اودولت يې هم له يوه سره ختم شو. نوکرانو او چاکرانو يې هم خدمت پريښود . ديوې پرته يې نورې ټولې ښځې هم بې وفا وختلې او ترې ولاړې. د روغتيا له پاره يې وسيلې ته اړتيا وه ،خو په ښکاره توګه څه نه تر ستر ګو کيدل. دالله تعالې په دربار کې يې عرض وکړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»بې شکه چې ما ته ډېر زيات تکليف رسيدلې او ته د ټولو رحم کونکو څخه ډير زيات رحم کونکې يې« (الانبياء: ۲۱/۸۳)

زه خو دعا کوم چې: اې زمونږ ربه !د ټولې نړۍ ناروغانو ته شفا ور په برخه کړه. خو که چيرې ته ناروغه يې نو د درګاه ګانو د خاورو د ښتولو په ځاې د مالک الملک الله سره په خبر و پيل وکړئ ، او دا سې ور سره مخاطب شئ لکه دغه ناروغ چې ورسره شوې و . په دې خبره کې به هيڅ ډول مبالغه نه وي چې هر هغه خبره چې د زړه څخه را بيرون کيږي هغه ډيره اغيزمنه وي ، همدا دعا وسيله ده. ستا نيت ، ستا خلوص او ستا يقين پخپله ډيره غوره وسيله ده.

سيدنا موسې عليه السلام:

راځئ او س د يوه مسافر وسيله ووينئ او دا چې هغه څه ډول د خپل ځان له پاره د کومک غوښتنه کوي. موسې عليه السلام د الله نبي و ، او الله تعالې هغه د فرعون د ټولو بنديزونو سره سره را پيدا کړ ،بلکه پخپله د فرعون په غيږ کې يې را ستر کړ ، يوه ورځ د دوو جنګ کونکو څخه يې يوه د موسې عليه السلام څخه د بسپنې غوښتنه وکړه ، خبره نه منونکې ته يې چې کله يو سوک ورکړ نه هغه په زمکه پريوت او مړ شو . هغه کس يې چې خلاص کړې و په بله ورځ يې وکوت چې د يوه بل کس سره په جګړه بوخت دې او بيا يې د موسې عليه السلام څخه د بسپنې له پاره ورغږ کړ . موسې عليه السلام ور مخته شو او ورته يې وويل چې ته هره ورځ په جنګونو کې بوخت يې. هغه د دې ويرې چې د پرون په څير به نن ما په سوک ووهي او وبه مې وژني ، ورته يې وويل چې ته غواړې ما هم هغسې ووژنې ، لکه پرون دې چې هغه بل سړې په سوک وواژه !په دې توګه د تيرې ورځې د قتل راز را ځرګند شو ، خبره د فرعون دربار ته ورسيده او د موسې عليه السلام د وژلو حکم صادر کړل شو . د فرعون په درباريانو کې يو کس د موسې عليه السلام خير غوښتونکې و ، هغه را منډې کړې او موسې عليه السلام يې د حالاتو څخه خبر کړ . او مشوره يې ورکړه چې د مصر څخه بيرون کومې لورې ته و تښتي. موسې عليه السلام و تښتيد ، ويريده هم او لاره ورته هم نه معلومه. ډېر لرې وا ټن يې وواهه او وږې تږې د يوه ښار تر څنګ د يوه کوييي سره نژدې د ونو بوټو په ګڼ ځاې کې کيناست. خلکو به او به را خستې. موسې عليه السلام دوه ځوانې نجونې وکتلې چې خپلې اوزې يې د اوبو څخه په سختۍ سره تمبولې ، د موسې عليه السلام زړه پرې خوږ شو ، نژدې ورغې او علت يې ترې وپوښت. نو هغوې ورته خپله مجبوري ووېله. هغه د نيک خويه خلکو په څير کار وکړ ، نارينه يې د هغه ځايه لرې کړل او دا دواړه نجونو يې را مخته کړې او د هغوې مال يې خړوبه کړ. لکه چې قران کريم فرمايي:

»موسې د هغوې څناورو ته اوبه ورکړې ، بيا يوه سوري کې کيناست او ويې ويل چې: اې زما پالونکيه ربه !د ښيګنيو څخه چې هر څه ته ما ته را نازل کړې نو زه د هغې محتاج يم.« (القصص: ۲۸/۲۴)

غور وکړئ ، د وسيلې له پاره چې هره خبره د زړه څخه را وزي هغه اغيز شيندې ، پخپله دعا وسيله ده ، هغه ته نه يوا ځې د او سيدو ځاې ور په برخه شو بلکه ښځه ورته هم تر لاسه شوه. هغه ته د يوه بزرګ شفقت ور په برخه شو او په دې توګه ورته سکون را پيدا شو.

سيدنا لوط عليه السلام

راځئ او س د الله د دا سې يوه نبي قصه ولولو چې عزت يې تر ګوا ښ لاندې دې ، هيڅوک يې پوښتنه کونکې هم نه شته. دا د الله بنده او د سيدنا ابراهيم عليه السلام وراره دې. هغه د سيدنا ابراهيم عليه السلام سره يو ځاې هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې و ، هغه د سدوم د کلیود خلکو د اصلاح کولو له پاره مامور شوې و . په دې خلکو کې بې حیایې تر خپلې اخرې پولې پورې رسیدلې وه. نارینه و د نارینه و سره (لواطت)یا بدفعلې کوله او په دې باندې یې فخر او ویاړ هم کاوه. لوط علیه السلام تر ډیرې مودې پورې د خپل قوم د غه ناوړه کارونه زغمل ، بلاخره د الله تعالې له اړخه په هغوې نیونه راغله. داسې وشول چې ملایکې د ډیرو ښایسته هلکانو په څیر دې قوم ته راغلې ، لوط علیه السلام د هغوې په کتلو سره ډیر وارخطا شو ، هغه په خپل کور کې دې میلمنو ته ځای ورکړ ، قوم یې په کور راوخوت او په کلکه یې ترې و غوښتل ترڅو دا ښایسته هلکان هغوې ته ور حواله کړي. لوط علیه السلام ورته عذر او زاری کولې او ورته یې وویل چې ما د خپلو دغو میلمنو تر مخه مه سپکوئ، خو دهغوې غوښتنه وار په وار ځواکمنیده. لوط علیه السلام د خپلو لوڼو اویا د هغوې د ښځو په لور ورته اشاره وکړه چې خپلې غوښتنې د همغوې څخه په شرعي لاره پوره کړي ، خو د هغه دا خبرې بې ګټې وې ، لوط علیه السلام ورته د ناهیلی په حال کې وویل چې ایا ستاسو تر منځه کوم پوه او د عقل خاوند شته چې زما په دې خبرو غور و دقت وکړي. هغه په افسوس سره وویل چې: کاشکې ما یوه مضبوطه کلا درلودې چې پناه مې په کې اخستلای شوې ، شپه راغله ، قوم یې د کور د دیوالونو څخه را پورته شول او د کور انګړ ته را ننوتل ، دروازې یې ورماتې کړې نو په دې وخت کې لوط علیه السلام د الله تعالې څخه مرسته و غوښته. په دې اړه قران ته غوږ شئ.

»اې زما ربه ! د دې مفسد قوم پر خلاف زما سره مرسته او کومک وکړې.« (العنکبوت: ۲۹/۳۰(

»هغوې هغه د خپلو میلمنو د خوندي ساتلو څخه منه کاوه نو مونږ د هغوې سترګې ړندې کړې«.

)القمر: ۵۴/۳۷(

غور او دقت وکړئ ! څومره بې وسې وه خو د خپل قوم په مقابل کې یې هیڅ هم نه شو کولې. اخر یې د الله تعالې په دربار کې فریاد وکړ، نو اوس څه شې وسیله شو ؟...دعا.....دعا وسیله وګرزیده ، ډیره ستره وسیله ، خبره را نه اوږدیږي ، اوس زه غواړم نور مثالونه همدلته پریږدم او د رسول الله صلی الله علیه وسلم لورې ته را ګرځم.

د دواړو جهانونو سردار (صلی الله علیه وسلم:(

حالات داسې شول چې قریشو رسول الله صلی الله علیه وسلم د مکې څخه وویست ،بیا یې په مدینی باندې هم یرغل راوړ، تر څو پیر او مرشد د مریدانو سره یو ځای له منځه یوسی ، د بدر په میدان کې مقابله وشوه ، توازن ته وونیئ ، یوې لورې ته زر کسه ازمیښت شوې جنګي ځواک او بلې لورې ته:

تهې ان کې پاس دو گهوڑے چهـ زرهین ، اٹهـ شمشیرین پلٹنې آئے تهے یه لوگ دنیا بهر کې تقدیرین

»د هغوې سره وو دوه آسونه ،شپږ زرهی او اته توري راغلی ودوې تر څو بدل کړي د دنیا تقدیرونه «

دا وه تش لاسی درې سوه دیارلس مسلمانان ،د هر کتونکې سترګې ورته د حیرانتیا څخه خلاصې پاته کیدې. هغوې په پوره پوهې سره خپل ځانونه د مرګ په کومې کې ور غورځول ، د دواړو جهانونو سردار ټوله شپه په خپله خیمه کې ژاړې او د الله دربار کې دعاوې کوې ، اوښکې تویوې او دا دعا لولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»اې زما الله ! هغه وعده چې له ما سره دې کړې وه ، پوره کړه. اې زما ربه ! که چېرې د اسلام دغه کوچنۍ ډله له منځه ولاړه شي نو بيا به ستا عبادت هيڅوک نه کوي «

)صحيح مسلم ، الجهاد ، باب الامداد بالملائيکه في غزوة بدر و اباحة الغنائم ، ۱۷۶۳م حديث (.

يو شاعر دا دعا داسې را لنډه کړې ده:

»يا الهی ! اوس نو ته هغه د معراج د شپې وعده پورا کړه ، هغه وعده دې چې د محمد سره کړې وه هغه همدا نن پوره کړه.

که چيرې د ښمنانو هغه د دې نړۍ څخه محو کړ ، نو په دې جهان به ستا د عبادت کولو له پاره هيڅوک نه وي «.

اوس نو همتاسو پخپله پريکړه وکړئ چې مشکل اسانه ونکی څوک دې ؟ او بيا ووينئ چې د الله تعالې څخه د غوښتلو له پاره څه ډول وسيله په کار ده؟

خوله بنت ثعلبه رضی الله عنها:

اوس ديوې ښځې خبرې واورئ ، دا ښځه د بني خزرج د قبيلې پورې تړلې ده ، ميړه يې ورته په غصه کې مور وويلې ، د رواجي دستور په اساس دا يو داسې طلاق و چې بيرته ستنيدل ترې نا شوني و. دا ښځه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغله ، رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته د دستور په مطابق وويل چې دا خو طلاق دي ، د کائناتو د ټولو غوره شخصيت څخه د ناهيلۍ وروسته دا ښځه هملته کيناسته او د الله تعالې په وړاندې يې فرياد پيل کړ او تر هغې وخته پورې يې د پورته کيدو څخه انکار کاوه ترڅو چې دا رواج شوې دستور لغوه شوې نه و. په رسول الله صلی الله عليه وسلم باندې د وحې د راتلو حالت راغې او دا آياتونه را نازل شول.

»بې شکه الله د هغې ښځې خبره واوريده چې له تاسره يې د خپل ميړه په اړه جګړه کوله ، د الله ترمخه يې فرياد کاوه ،الله ستاسې د دواړو خبرې اوريدې ، بې شکه چې الله اوريدونکې او کتونکې دې. ستاسې څخه چې کوم خلک د خپلو ښځو څخه ظهار کوي (يعنې ميندې ورته وايي) ، دهغوې ښځې دهغوې ميندې نه ګرزيږي ، دهغوې ميندې همغه دي چې دوې ترې پيدا شوي دي. هغوې په ژبو باندې ډيره ناخوښه او دروغ خبره کوي خو الله ښبنونکې او عفوه کونکې ذات دې.»(المجادلة: ۲-۱/۵۸(

فکر وکړئ چې هغه خلک څومره ناپوهه دي چې په الله باندې دروغ وايي ، چې ګويا هغه د هغوې خبره نه اوری ، دا داسې ستره ګناه ده چې دالله تعالې د غضب سبب ګرځي. الله تعالې يې اوري خو چې څوک بلونکې خو وی. مونږ خو د کرم لورې ته ميلان لرو ، چې کوم سوال کونکې نه شته نو لاره به څوک و ښيئ؟ لاره او منزل نه شته ، روزنه عامه ده خو وړ جوهر نه شته ، او دهغې خاورې څخه چې د ادم تعمير شوې دې دا هغه خاوره نه ده .

د الله تعالې دروازه مه پريږدئ ، له ځانه داسې فقير جوړ کړئ او دهغې د دروازې درشيې دومره کلک و نيسئ چې تاسو د هغه په بندګۍ متيقين شئ. رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»دالله څخه په پوره يقين سره دعا وغواړئ ، ضرور به قبليږي. خو په دې پوه شئ چې دغافلو اولوبيدونكې زړونو دعا نه قبلوي.» (جامع الترمذي ، الدعوات ، باب ب ۶۵، ۳۴۷۹م حديث(

يعنې په داسې توګه دعا مه غواړئ چې دكوم زيارت سره مو هم د وفادارئ ژمنه تړلې وي او په رسمي توګه دعا دالله تعالې څخه غواړئ. حقيقت دادې چې الله تعالې دخپلو بندګانو سره ډيره زياته مينه اومحبت كوي ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي چې:

»بې شكه ، ستا رب حيا كونكې او كريم ذات دې. هغه دخپلو بندګانو څخه حيا كوي ، چې كله د هغه بنده خپل لاسونه ددعا له پاره پورته كړي او هغه دې دهغه لاسونه دهغه لورې ته خالې را وګرځوي « .

)سنن ابې داود ، الوتر ، باب الدعاء ۱۴۸۸م حديث(

دغه ډول دعا زده كړئ لكه څنګه چې سيدې خوله رضى الله عنها الله ته كوله. دهغې په دعا باندې الله تعالې سمد ستې وحې را نازله كړه ، دا الله تعالې دومره باريک ليدونكې او دومره نژدې دې چې سمد ستي يې يو رواجي قانون منسوخ كړ او په راتلونكې كې يې دداسې عمل كونكو له پاره سزا و ټاكله. د مجادلې سورت ولولئ..

خو يوه په زړه پورې خبره به تاسې ته وكړم او هغه دا چې د ې ښځې ته د صحابو تر منځ ډير ستر مقام په برخه شو ځكه چې هغې داسې يو فرياد وكړ چې دعرش مالک پرې فورا اوسمد ستي مهربانه شو او حكم يې را وليږه.

يوه ورځ سيدنا عمر رضى الله عنه د څو كسو صحابوو سره يوځاې روان و ، چې په لاره كې ورته دا ښځه مخته راغله ، هغې سيدنا عمر رضى الله عنه تم كړ ، هغه رضى الله عنه تر ډيره پورې سر ټيټ كړې و اودهغې خبرې يې اوريدلې ، يوه ملګرې يې ورته وويل چې: اميرالمؤمين ! تا دقريشو سرداران ددې بوډۍ له پاره دومره اوږده و درول. سيدنا عمر رضې الله عنه ورته وفرمايل: تاسې پوهيږئ چې دا څوک وه ؟ دا خوله بنت ثعلبه رضى الله عنها وه ، دا هغه ښځه وه چې دهغې شكايت په اوه اسمانونو كې اوريدل شوې و. په الله سوګند چې كه دې ښځې زه د شپې تر ناوخته پورې هم درولې واې نوزه به ورته ولاړ واې. او يواځې د لمونځونو په وخت كې به مې ترې معذرت غوښت«.

يوځل دا ښځه د سيدنا عمر رضى الله عنه سره په لاره كې مخ شوه ، سلام يې ورته وكړ ، دسلام ځواب يې وركړ او ورته يې وويل چې:« اې عمره ! يو وخت و چې ما ته د عكاظ په بازار كې كتلې وې ، هغه وخت يې تاته عمير وايه ، كوتک به دې په لاس كې و او ګډې به دې څرولې ، بيا څه موده تيره شوه او ستا نوم عمر و ګرزيد . اوبيا يووخت داسې راغې چې ته امير المؤمنين شوې ، د رعيت په اړه دې دالله نه ويره وكړه ، ياد ساته ، هغوې چې د الله د وعيد څخه ويريږي نوهغه ته لرې كس هم دخپل خپلوان په څير ښكاري ، هغه چې د مرګ څخه ويريږي دهغه په اړه دا انديښنه وي چې هغه به هغه څه له لاسه وركړي د كوم څه د خوندي كولو له پاره چې هڅې كوي.» جارود عبدي رضى الله عنه چې دعمر رضى الله عنه سره يو ځاې و ، وويل: اې ښځې ! تا د اميرالمؤمنين تر مخه ژبه را وويستله ! سيدنا عمر رضى الله عنه ورته وويل چې:« پوهيږې چې دا څوک ده ؟ ددې خبره خو د اوه اسمانونو نه پورته اوريدل شوې په دې خاطر عمر ددې خبرې په ډير غور سره اوريدل غواړي «

لږ څه غور وكړئ ! دې ښځې ته رسول الله صلى الله عليه وسلم ځواب وركړې و چې: اوس هيڅ نه كيږي ،مګر الله تعالې ورته وفرمايل چې: « و تشتكى الې الله» يعنې دهغې شكايت پخپله وسيله وګرزيده

(c) ketabton.com: The Digital Library

»دزړه څخه چې کومه خبره راو ځي اغیز لري.«

ترټولو ستره وسیله:

دصالح عمل او دعاو څخه بله ستره وسیله نه شته. لکه چې الله تعالی فرمایي:

»او ستا پروردګار فرمایي چې: تاسې له ما څخه دعا وغواړئ ، زه ستاسې دعاوې قبلوم ، هغوی چې په ضد کې را ځي اوزما دعبادت څخه مخ اړوي هغه به هرومرو ذلیل او خوار ګرځی او ددوزخ په اور کې به ور اچول کیږي» (المؤمن: ۴۰/۶۰(

آیت په ښکاره توګه بیانوي چې دعا عبادت دې او یوازې د الله حق دې چې ورته وکړل شي. ددعا نه کول تکبر او لويي ده او دنه غوښتونکو ځای جهنم دې. اوس یوه په زړه پورې قصه بیانوم او خبره را لنډوم.

د سیدنا ابن عمر رضی الله عنهم څخه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی چې: ستاسې څخه مخته درې کسه تیرشوي ، هغوی په لاره روان و چې ناڅاپه پرې باران را وورید. هغوی په یوه غار کې پناه واخسته.(دپاسه پرې یوه ستره تیږه را پریوته) او دغار خوله یې بنده کړه. یوه بل ته وویل چې: ملګرو ! په الله سوګند چې د ربنتیا پرته به بل هیڅ څه تاسې ددې مصیبت نه خلاص نه کړي. په دې خاطر تاسو هر یوه ته په کار دي چې دهغه څه په وسیله دعا وغواړئ چې دهغې په اړه تاسو پوهیږئ چې هغه عمل مو په خالصه توګه د الله په خاطر کړې و.

دلمړي وګړي قصه:

دهغوی دډلې څخه یوه وویل چې: اې الله ! ته ښه پوهیږې چې ما یو مزدور درلود چې د اوه منو وریجو په بدل کې یې زما نوکري کوله ، هغه ولاړ او مزدوري یې پریښوده ، ما دهغې دغه اوه منه وریجې په پټي کې و کرلې اوبیا مې دهغې په پیدا وارو باندې حیوانات واخستل. بیا یوه ورځ هغه مزدور ما پسې دخپلې مزدورۍ د اخستلو په خاطر راغې. نو ما ورته وویل چې هغه حیوانات ټول مخکې کړه او یوسه یې. هغه راته وویل چې له ماسره ټوکې مه کوه ، زما له تاسره د مزدورۍ اوه منه وریجې کیږي همغه راکړه. ما ورته وویل چې همغه حیوانات مخته کړه او یوسه یې. ځکه دا حیوانات مې ټول د هغو اوه منه وریجو په حاصل اخستي دي. بیا هغه وګړي هغه ټول حیوانات له ځانه سره یوړل. نو اې الله ! ته پوهیږې چې ما دا کار یوازې اویوازې ستا څخه دویرې په خاطر کړې دې، اوس نو زمونږ له مخې دا تیږه لرې کړه ، همغه و چې هغه تیږه لږ څه وخوزیده.

ددویم وګړي وسیله:

بیا هغه دویم وویل چې: اې الله ! ته ښه پوهیږې چې زما مور اوپلار زاړه شوي دي ، ما به هره ورځ هغوی ته د میږو تازه شیدې ور رسولې ، یوه شپه په اتفاقي توګه زه هغوی ته دومره نا وخته ور ورسیدم چې هغوی دواړه ویده شوي وو ، زما کوچنیانو د لوږې له لاسه برېږې وهلې، ما خپلو کوچنیو وږو بچیانو ته د مور و پلار څخه د مخه ځکه شیده ور نکړل چې هغوی دواړه ویده شوي و اوما دا مناسبه و نه ګڼله چې هغوی را ویښ کړم ، اودا مې هم نه شو زغملې چې هغوی همداسې پریږدم. ځکه ویریدم چې ددې شیدو د نه څکلو په اساس به هغوی کمزورې شي. ما ټوله شپه په انتظار کې تیره کړه ان تر دې چې سهار شو . اې الله ! ته پوهیږې چې ما دا کار ستا څخه د ویرې په اساس کړې دې ، نو اوس زمونږ څخه دا تیږه پورته کړه ، همغه و چې هغه تیږه لږ څه نور ه هم وخوزیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دریم وګړي وسیله:

ددې نه وروسته هغه دریم وګړي وویل چې: ته ښه پوهیږې چې زما دکاکا یوه لور وه چې زما ډېره زیاته خوښیده. ما دهغې څخه د (ناروا کار) غوښتنه وکړه هغه د سلو اشرفیو داخستلو پرته نه راضی کیده. ما دهغو اشرفیو د تر لاسه کولو له پاره منډې تړې وکړې، کله مې چې تر لاسه کړې نو هغه اشرفۍ مې هغې ته ورکړې او هغې خپل ځان زما په واک کې راکړ. کله چې زه دهغې ددواړو پښو تر منځ کیناستم نورا ته یې وویل چې د الله نه وویریږه، اوزما د بکارت مهر په ناحقه (د نکاح نه پرته) مه ماتوه. نو زه راپورته شوم، هغه سل اشرفۍ مې هم ور پریښودې، اې الله ! ته ښه پوهیږې چې ما ستا د ویرې په اساس هغه کار پریښود. په دې اساس زمونږ دمخې څخه دا تیږه لرې کړه. همغه و چې الله تعالې هغه تیږه په پوره توږه دهغه ځایه شاته کړه او هغه درې واړه بیرون را ووتل.»(صحیح بخاري، الحرث و المضارعة، باب اذا زرع بما ل قوم.... ۲۳۳۳م حدیث) همدا راز (سهی مسلم، الذکر والدعاء...باب قصة اصحاب الغار.. ۲۷۴۳م حدیث)

غور اووقت وکړئ ! هغه نیک عمل چې یواځې دالله درضا د تر لاسه کولو له پاره تر سره شي همغه عمل او تر څنګ یې دخلوص نه ډکه دعا پخپله ستره وسیله ده. دا دبنده کار دې چې د الله د دروازې درشیي پرې نه بږدي او دهمغې په غلامۍ کې شپه او ورځ مصروف و اوسي.

د ژوندیو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه:

دنورو څخه د دعاو کولو غوښتنه همغه وخت ګټوره ثابتیداې شي چې په خپله یې ته هم وکړې او د الله تعالې اجازه هم وي، خوکوم بزرګ چې ومري نو دهغه له پاره مونږ ژوندی باید دعاوې وکړو. په خپله دعا کول او د ژوندیو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه هم سهی خبره ده اودا کار په صحابه و کې هم موجود و. سیدنا انس رضی الله عنه وایي چې کله به قحط راغې نو سیدنا عمر ابن الخطاب رضی الله عنه به د سیدنا عباس بن عبد المطلب په وسیلې سره د باران کولو دعا کوله. او ویل به یې:

»اې زمونږ ربه ! مونږ ددې نه مخته ستا لورې ته درسول الله صلی الله علیه وسلم وسیله خپلوله. (یعنې داستثقا له پاره به مو دعا کوله) او تا به پر مونږ باران کاوه. خو اوس مونږ ستا لورې ته ستا د نبي صلی الله علیه وسلم د کاکا وسیله اختیاروو، (یعنې دهغه په لاسو دعا کوو) نو پر مونږ باران وورو. سیدنا انس رضی الله عنه وایي چې: بیا به باران پیلیده.

او که نه هلته خو د پیغمبر صلی الله علیه وسلم قبر موجود و، نو که چیرې د هغه د قبر په وسیلې سره ددعاو غوښتنه د صحابه کرامو عقیده وایې نو بیا خو به هغوې همه لته په قبر باندې حاضریداې، او سیدنا عباس رضی الله عنه ته به یې ځنګل ته د ورتللو تکلیف نه ورکاوه. ددې نه څرګندیږي چې د وفات شوي وګړي د قبر په طفیل او واسطې سره ددعا د غوښتلو عقیده زمونږ د لاربنود او رهنما، د کامل پیر او امام اعظم صلی الله علیه وسلم له اړخه مسلمانانو ته ورکړل شوې نه ده. او که نه حسین رضی الله عنه به دخپلې کورنۍ دنیا دغسې په داو نه وې ایښې، بلکه هغه به همه لته په مدینه کې دهغه قبر نه لاسونه چاپیره کړې وې، چیرې چې دهغه ستر نیکه، امام الانبیاء، د انسانانو ویاړ لې سردار محمد صلی الله علیه وسلم ارام کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبر پالنې ناروغتيا دمسلمانانو تر منځ د وبا د ناروغتيا په څير خپره شوې ده ،ما يو کس د يوه مزار څخه د وتلو په وخت کې کوت ، چې بيا بيا يې ويل: ډيره ښه پيره !لکه څنګه چې ستا خوښه وی.. ما ترې وپوښتل چې پير دې څه کړي دی ؟ځواب يې را کړ چې: زما دلته دحاضرۍ د ورکولو دومره موده شوې ده خو زما مراد تر اوسه پورې نه دې پوره شوې ، ما ورته وويل چې: محترمه !الله ته ورغږ کړه. ويې ويل چې: همدا پخپله الله دې !نعوذبالله(انا لله و انا اليه راجعون. (

الله دې داسې ناپوهانو ته لارښوونه وکړی. امين

نيک عمل څه ته وايی:

هغه نيک عمل د الله په دربار کې قبليږي چې د الله تعالې دخوشحالۍ له پاره ، دهمغه له ويرې او درسول الله صلی الله عليه وسلم د تګلارې سره سم تر سره شوي وي. لکه چې قران کريم فرمايی:

»اې زما پيغمبره !دوي ته ووايه چې که چيرې تاسې دالله سره محبت کول غواړئ نو زما پيروي وکړئ ، الله به له تاسې سره محبت وکړي او ستاسې ګناهونه به درو ببښي ، هغه ډير زيات بښونکې او مهربانه ذات دې.» (العمران: ٣/٣١(

يعنې دپيغمبر صلی الله عليه وسلم پيروي پخپله ستره وسيله ده،دهمدې په واسطه د الله تعالې اذن او اجازه تر لاسه کيږي ، اوهمدا د الله تعالې له اړخه اجازه ده.

د دعا کولو اهميت:

دعا يوه مکمله او مضبوطه وسيله ده. په قران اوحديث کې يې زيات فضايل راغلې دي چې دهغې لړۍ څخه دغه څو د نمونې په توګه يادوو:

- سيدنا سلمان فارسي رضی الله عنه فرمايی چې يوځل نبي کريم صلی الله عليه وسلم وفرمايل: تقدير د دعا پرته بل هيڅ شې نه شي بدلولې او عمر د نيکۍ پرته بل شي نه شي زياتولې «.

)جامع الترمزي ، القدر باب ماجاء الايرد القدر الا الدعاء ٢١٣٩م حديث(

- سيدنا نعمان بن بشير رضی الله عنه فرمايی چې: نبې کريم صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې :

»دعا په خپله عبادت دې» (جامع الترمزي ، الدعوات ، باب منه الدعاء مخ العبادة ، ٣٣٧٢م حديث ، و سنن ابن ماجه ، الدعاء ، باب فضل الدعاء ٣٨٢٨م حديث (

بيا رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې:

»ستاسې پروردګار فرمايی چې: تاسې دعا له ما څخه و غواړئ ، زه ستاسې دعا قبلوم. هغه خلک چې زما د عبادت(دعا) څخه تکبر کوي هغوې به ډير ژر په ذليله توګه د دوزخ په اور کې ور واچول شي.» (المؤمن: ٤٠/٢٠(

(c) ketabton.com: The Digital Library

• سيدنا ابو هريره رضی الله عنه فرمايي چې: د رحمت نبي صلی الله عليه و سلم وفرمايل چې: هر هغه څوک چې د الله تعالې څخه دعا نه غواړي ، الله ترې ناراضه کيږی. » (جامع الترمزی ،الدعوات ، باب منه من لم يسال الله يغضب عليه ، ۳۳۷۳م حديث (

• الله تعالې فرمايي چې :

»ايا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دې ؟» (الزمر: ۳۹/۳۶(

دا پوښتنه د هغو خلکو عقل ته دفکر کولو بلنه ورکوي چې دالله تعالې دروازې پريږدي او اخوا ديخوا ځايو کې تيندکونه وهي.

• الله تعالې فرمايي چې: « کله چې زما بندګان له تا څخه زما په اړه و پوښتي (نو ورته ووايه چې) زه ډير نزدې يم ، کله چې يو دعا کونکې دعا کوي نو زه يې قبلوم ، نو دهغوې له پاره هم په کار دي چې زما دحکم متابعت وکړي او يو اځې پر ما ايمان ولري تر څو ښکينه بيامومي «.

)البقرة: ۲/۱۸۲(

دعاګانې ولې نه قبليږي ؟

دا ډيره مهمه او په زړه پورې پوښتنه ده. ددې علت څو ډوله شونې دې. خو دهغوې څخه يو دا دې چې ددعا کولو په وخت کې د اخلاص کمښت موجود وی. که چيرې د انسان تکيه په بل کوم قوت ، په خپل ځواک او ذهانت ، په کوشش ، سپارښتنه ، رشوت اويا نورو ذرايعو باندې وی نو بيا خو په الله تعالې باندې تکيه او باور کميږي نو هغه به بيا د الله تعالې څخه رسمې دعا غواړی ، الله تعالې به هم هغه همغو ذرايعو ته ورحواله کړي ، دا نه وايو چې انسان دې هغه جايز او شرعي ذرايع پريږدي ،خپلې هڅې دې کوي خو دهغې حتمي پايلې دی پر الله تعالې باندې پريږدي.

دويم علت يې مصلحت دې. مور په انسان تر ټولو ډيره مهربانه او شفيقه اوسي ، کله چې مور محسوس کړي چې دهغه کوچنې دکوم داسې شي په لور لاس ور اوږدوي چې هغه ته ضرر رسونکې دې نو بيا دخپل کوچني ددې غوښتنې په کلکه مخالفت کوي ، که چيرې دا کوچنې دغه ضرر رسونکې شې په لاس کې هم وا خلي نو بيرته يې ترې په زور اخلي ، که څه هم دا کوچنې په چغو چغو و ژاړی او دخپلې مور په دې کار احتجاج هم وکړي. بلکه که چيرې د خوړلو کوم مضر شې په خوله کې هم واچوي نو بيا دهغه په خولې کې ګوتې ننباسي او هغه شې ترې بيرته راباسي ،که څه هم هغه کوچنې دا کار په خپل ځان باندې ظلم او تيرې هم وګڼې.

د نبي کريم صلی الله عليه وسلم د ارشاداتو څخه ډاګيزه کيږی چې الله تعالې په خپلو بندګانو باندې د مور څخه هم ډير شفيق او مهربانه دې. کله چې بنده ورته ددعا له پاره لاس اوږدوي او هغه دبنده له پاره ګټور نه وي نو هغه ورته نه ورکوي ، بلکه هر هغه نعمت چې د بنده له پاره ضرر رسونکې وي نو که هغه ورکړي هم بيرته يې ترې اخلي ، اودا دهغه د شفقت يوه نښه ده. لکه څنګه چې يو کوچنې په هر حال کې چې وي د مور لمنه نه پريږدي ، بلکه دهغې په غيږ اولمن کې د ډاډ او سکون احساس کوي اوهغه دخپل ځان له پاره درحمت مجسمه ګڼې ، نو په همدې توګه انسان ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کار دې چې د الله تعالى رحمت څخه هيڅکله هم ناهيلې نه شي. ځکه چې الله تعالى خو د مور څخه هم ډير شفيق او مهربانه دې. د يوه روا او جايز شي د تر لاسه کولو هڅې دې په پرلپسې توګه کوي، او د دعا په غوښتلو کې دې تنبلي نه کوي، ځکه چې ګټور شې الله تعالى ورکوي، او که نه دهغې نعم البدل ورکوي او يا دهغه دعا د قيامت له پاره ذخيره کوي، په هر صورت د الله تعالى او بنده تر منځ اړيکې بايد په پر لپسې توګه قايم و اوسى، دټولو هڅو او کوششونو پايلې دهغه په رحمت پورې تړلي دي. د جايزو او روا هڅو تر څنګ بايد سترګې دهغې په رحمت باندې نښتې وي، په همدې کې سکون او عافيت دې، لکه چې الله تعالى فرمايى:

»مونږ انسان پيدا کړ، او مونږ په دې پوهيږو چې د هغه په زړه کې څه ډول خيالات را پيدا کيږي، او مونږ هغه ته دهغه د شارګ څخه هم ورنژدې يو.» (ق: ۵۰/۱۲)

افسوس دهغو بې شعوره انسانانو په ناپوهۍ باندې چې د شارګ څخه نژدې او د زړه د خيالاتو پوهيدونکي هيروي او دهغو خلکو په لور ميلان پيدا کوي چې الله يې په اړه فرمايلى دى چې هغوې په ژوند کې بې وسه دي، د مړينى وروسته بې خبره دي او دقيامت په ورځ به انکار کوي.

اې خلکو ! د الله تعالى سره د مخاطب کيدو لارې چارې زده کړئ، هغه د ځواک خاوند دې، مجبور نه دې. هغه د شارګ څخه هم نژدې دې، لرې نه دې. دهغه علم مکمل دې، دنورو په څير نامکمله او نيمګړې نه دې، هغه ته زوال ،کمزوري او مړينه نه شته، بلکه:

»هغه ژوندې دې، دهغه پرته بل دعبادت وړ څوک نه شته، بس همغه ته په خالصه توګه ورغږ کړئ، او دهمغې عبادت وکړئ، ټول تعريف يوا ځې د الله له پاره دې چې د ټولو جهانونو پروردګار دې « .

)المؤمن: ۴۰/۶۵ (

»ته دبتانو څخه هيله من يې او د خداې څخه ناهيلې، نوماته ووايه چې ددې نه اخوا نور کفر به څه وي«

د علي هجوري فرمان:

دا هغه بزرګ دې چې د تبليغ په لړ کې يې د افغانستان دغزنى د ولايت څخه لاهور ته تشريف راوست. او بيا دمړينې وروسته همدلته په لاهور کې ښخ کړل شو. اوس دهغه په مزار باندې ډيرکي خلک غير شرعي او غير اخلاقي حرکات تر سره کوي او دهغه پورې خپلې هيلې تړي، هغه په خپل مشهور کتاب (کشف الاسرار) کې خپل ځان مخاطب کړې او ليکلى يې دى چې:

»اې علي ! خلک تا ته ګنج بخش (خزانه بخښونکې) وايى، خو ستا په واک کې چا ته د ورکولو له پاره يوه پيسه هم نه شته. ته په دې باندې مه وياړيږه، ځکه چې ګنج بخش او رنج بخش يوا ځې د الله تعالى ذات دې«.

خو ددې قوم به څه حال وى چې اصل دا تا ګنج بخش يې پرى ايښې او هغو بزرګانو ته داتا او ګنج بخش وايى او دهغوې روحونو ته تکليف ور رسوي، په يقين سره دقيامت په ورځ به الله تعالى دهغوې څخه پوښتنه کوى، دا ټوله لړۍ د يوه کارو بار په خاطر روانه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددعا کولو طريقه:

په قرانکريم کې الله تعالې دډېرو انبياؤ کرامو هغه دعاوې را نقل کړي دی چې هغوې په مختلفو حالاتو کې الله تعالې ته کړي دي تر څو مسلمانان په همورته حالاتو کې همغسې دعاوې و غواړي. ددوې له ډلې څخه مو د يو څو يادونه مخته کړی ده، داحاديثو په کتابونو کې زيات شمير دعاګانې راغلې دي چې پخپله رسول الله صلى الله عليه وسلم به غوښتلې. غوره داده چې همغه دعاوې يادې کړل شي او په همغه لهجې او طريقې سره وغوښتل شی چې په قران اوحديثو کې راغلي دي. خو که چيرې دا معذوري وي چې هغه نه شئ يادولې نوبيا ددعاو کول مه پرېږدئ ، الله په هره ژبه پوهيږي ،هغه د زړونو په کيفيت باندې ښه خبر دي. دزړه په خلوص يې په خپله ژبه باندې وغواړئ ، په هيڅ دعا کې يې دکومې وسيلې اويا واسطه را منځته کول نه دې ذکر کړي په دې خاطر دا ډول کار ممنوع دې. ددعا په مفهوم او مقصد ځان پوه کړئ اوبيا يې وغواړئ تر څو دژبې تر څنګ ستا زړه او دماغ هم ستا په دعا کې له تاسره يو ځاې وي. له دعا مخته او وروسته د رحمتونو په نبي صلى الله عليه وسلم باندې ددرود لوستل مه هيروئ ، اوکه نه دعا مو نه قبليږي ، اوپه اخر کې امين ضرور ووايا ست. زړه د هر ډول شرک څخه پاک او يواځې دالله له پاره يې پاک کړئ.

د درود فضيلت او اهميت:

ددرود اهميت داسې وګڼئ چې د درود پرته کوم لمونځ لمونځ نه دې اونه کومه دعا دعا ده ، خو درود هم بايد په مسنونه توګه وي ، ځکه مسلمانانو په خپله خوښه باندې زيات شمير درودونه جوړ کړي دی اوپه هغې يې نومونه هم اينښي دي ، ددې يوه په اړه هم د احاديثو په کتابونو کې يادونه نه ده شوې. داسې درود که تاسې د زړه دا خلاصه هم و لولئ چې زمونږ دنبی صلى الله عليه وسلم له اړخه مهر شوې نه وي نوبيا تاسو په خپله پريکړه وکړئ چې داسې خرابه اوله منځه تللې سکه به څوک په مارکيټ کې قبوله کړی ؟ يعنې د سنتو پر خلاف اخلاص هم بې کاره دې.

تل همغه مستند درود ولولئ چې د احاديثو په کتابونو کې درج شوي دي ،دهغوې له ډلې څخه يو هغه دې چې مونږ يې په لمانځه کې لولو. زما مشوره داده چې خپل ځانونه په ډېرو ستونزو کې را ګير نه کړئ، او يواځې همدغه د لمانځه درود شريف ولولئ ، لږ تر لږه خو به زړه ته دا ډاډ را پيدا کيږی چې په دې باندې د مدينې مهر شته ، په قران مجيد کې د درود شريف له پاره دا ډول حکم راغلې دې.

»الله او دهغه ملائکې نبي (صلى الله عليه وسلم) باندې درود وايي ، ای د ايمان خاوندانو تاسو هم پر هغه باندې درود او سلام ووايا ست.« (الاحزاب: **۳۳/۵۶**(

سيدنا عبدالرحمن بن ابي ليلا رضی الله عنه وايی چې: کعب بن عجره رضی الله عنه زما سره دکتلو له پاره راغي او راته يې وويل چې ايا زه تا ته هغه شې هديه نه کړم چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه اوريدلي دې ؟ ما ورته وويل چې: هو !ضرور يې راته هديه کړه. هغه وويل چې: مونږدنبی صلى الله عليه وسلم څخه وپوښتل چې: اې دالله رسوله !مونږ پر تا او ستا پر اهل بيت باندې څه ډول درود ووايو؟ نبې کريم صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې: داسې يې ووايی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»اللهم صلى على محمد ، وعلې ال محمد ، كماصليت على ابراهيم و على ال ابراهيم انک حميد مجيد. اللهم بارک علې محمد وعلې ال محمد ، کما بارکت علې ابراهيم و علې ال ابراهيم انک حميد مجيد «

»اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې رحمت وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهيم او دهغه په ال باندې رحمت ليږلې و. بيشکه چې ته تعريف کړل شوې او پاک يې. اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې برکتونه وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهيم او دهغه په ال باندې رحمت کړې و ، بې شکه چې ته تعريف کړل شوې او پاک يې.« (صحيح البخاري: احاديث الانبياء ، ۳۳۷۰م حديث او صحيح مسلم ، الصلاة باب الصلاة علې النبى صلى الله عليه وسلم ،بعد التشهد ، ۴۰۲ م حديث(

ددرود مقام:

د سيدنا ابوهريرة رضى الله عنه څخه روايت دې چې نبې کريم صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې: هر څوک چې پر ما يو ځل درود ووايي نو الله تعالې پرې لس ځلې رحمت نازلوي. (صحيح مسلم، الصلوة ، باب الصلوة النبي صلى الله عليه وسلم بعد التشهد ۴۰۸م حديث(

اوس تاسو پخپله پريکړه وکړئ چې هسې دخپله ځانه جوړ شوي درودونو باندې خپل وخت او ثواب ولې ضايع کوئ ، حقيقت دادې چې د کوم درود سند چې درسول الله صلى الله عليه وسلم پورې نه رسيږي هغه باطل دې. پاته شو اصل درود شريف ، نوهغه بايد تل ولوستل شي. دهغې جملې په پيل کې چې اللهم ربنا لفظ راغلې وې هغه دعا وي نو په دې خاطر درود شريف هم دعا ده.

د دعا وخت:

که څه هم دعا هر وخت کول په کار دی. خو څو داسې وختونه دې چې د احاديثو په کتابونو کې راغلي دي دهغې ډلې څخه زه غواړم چې يوائې د يوه وخت يادونه وکړم.

سيدنا عبدالله بن مسعود رضى الله عنه فرمايي چې ما لمونځ کاوه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم راغې ، سيدنا ابوبکر صديق او سيدنا عمر رضى الله عنهما دواړه ورسره و ، زه د لمانځه وروسته کيناستم نو د الله تعالې تعريف او ستاينه مې پيل کړه بيا مې په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې درود و ليږه ، اودخپل ځان له پاره مې دعا وکړه . نبې اکرم صلى الله عليه وسلم را ته وفرمايل چې:

«هر څه چې غواړې ويې غواړه ، درکول کيږي ، ويې غواړه ، درکول کيږي» (جامع الترمزى ، الصلاة ، باب ماذكر فى الثناء على الله.....۵۹۳م حديث(

يعنې لمونځ ددعا له پاره ډير غوره وخت دې ، لمونځ د مؤمن معراج دې. په دې وخت کې مؤمن په پوره توګه د الله تعالې سره نيغ په نيغه خبرې کوي ، او ددې له پاره هيڅ ډول وسيلې ته هم اړتيا نه شته.

واسطه نه طفيل:

دداسې دعاکونکو له پاره الله تعالې فرمايي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»همدا خلک دي چې مونږ دهغوې د اعمالو ښه ښه اعمال قبلوو . او دهغوې د بدیو ښه تیریږو ، همدوې د جنت خاوندان دی.« (الاحقاف: ۴۵/۱۶)

دعا عبادت دې او دا یوائې دالله تعالې حق دې ، ددعا د نه غوښتلو په اساس الله تعالې نا راضه کیږی دعا او د نبي صلی الله علیه وسلم د اطاعت نه پرته بله کومه ستره وسیله نه شته.ددې نه علاوه دخپله ځانه هر جوړ شوې فعل مشرکانه فعل دې اوشرک ظلم دې لکه چې الله تعالې فرمایي:

»اوکله چې لقمان خپل زوې ته نصیحت کاوه او ورته یې وویل چې: اې زما زویه ! دالله سره هیڅوک شریک مه جوړوه ، بې شکه چې شرک د ټولو ظلمونو ښه ستر ظلم دې« (لقمان: ۱۳/۳۱)

په همدې ځاې کې الله تعالې د مور اوپلار حق بیانوي او بیا دمور مقام بیانوي خو بې حدو حسابه. خو که چیرې احسان کونکې مور هم د الله سره د شرک له پاره حکم وکړي نو بیا الله تعالې حکم کړې دې چې په دې خبره کې دهغې فرمانبرداري مه کوئ خو ددنیا په کارونو کې دهغې خدمت ته ورودانګئ.

شرک اعمال له منځه وړی:

د الله نه وروسته ، په دواړو جهانونو کې د نبي صلی الله علیه وسلم ښه بل ستر شخصیت زمونږ په وړاندې نه شته. خو دشرک په اړه چې دهغه صلی الله علیه وسلم په باره کې کوم فرمان الله تعالې نازل کړې دې هغه هم ووینئ:

»اوبې شکه مونږ ستا لورې ته او ستا ښه تر مخه خلکو ته وحي لیږلې وه چې که چیرې تاسو دالله سره شرک وکړ نو ستاسو ټول اعمال به ضایع کړل شي او تاسو به دزیان کارانو له ډلې ښه وګرځئ.« (الزمر: ۳۹/۶۵)

یوه خبره په یاد لرئ چې الله د کوم خاص قوم اویا خاص وګړي سره محبت نه کوي بلکه دخپل قانون سره محبت لري ، هر هغه څوک چې دهغه قانون ومني همغه ورته منلې اومحبوب دې. اوڅوک یې چې و نه مني هغه ورته مردود دې. الله تعالې په قران کې د ابراهیم ، اسحاق ، یعقوب ، نوح، سلیمان ، ایوب ، یوسف ، موسې ، هارون ، ذکریا ، یحیې ، عیسې ، الیاس ، اسماعیل ، یونس او لوط علیهم السلام په یادولو سره ویلي دي چې دوې ته په نورو خلکو باندې برتري اوفضیلت ورکړل شوې دې ،خو دهغوې په اړه یې دا هم فرمایلی دي چې:

»دهغوې پلرونه او نیکونه ، او دهغوې دزامنو او ورونو ښه ډیر مونږ نازولي او مستقیمې لارې ته مو هدایت کړي دي ، دا لارښوونه د الله له لورې ده ، دخپلو بندګانو ښه یې چې چاته وغواړې ورکوي یې. خو که دوې هم شرک وکړي نو ددوې ټول اعمال به له منځه ولاړ شي« (الانعام: ۸۸-۶/۸۷)

ددې څرګندو او صریحو ایاتونو ښه دا ډاګیزه شوه چې شرکي اعمال صالح اعمال هم له منځه وړی په دې خاطر هر مسلمان ته په کار دي چې د شرک ښه ځان وژغوري.

په شرک باندې مړه کیدل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»بې شکه چې الله دا خبره هيڅکله هم نه بښي چې د هغه سره شريک جوړ کړل شی. ددې نه علاوه کومې نورې ګناګانې که وغواړی معافوی يې. هر هغه چا چې د الله سره شريک جوړ کړ نو هغه ډير ستر دروغ وويل او دا ډيره سخته ګناه ده.» (النساء:۴/۴۸)

بيا يې وفرمايل چې:

»بې شکه چې الله ددې خبرې بښنه نه کوي چې د هغه سره څوک شريک و ګرځول شي ، ددې نه علاوه نورې څومره ګناګانې چې که وغواړي بښي يې. هر چا چې د الله سره شريک جوړ کړ هغه په ګمراهی کې ډير مخکې تللې دې.» (النساء: ۴/۱۱۲)

شرک دومره خطرناکه ګناه ده چې د هغې پرته به د نورو پريکړه په خپل وخت سره کيږي ، خو د شرک پريکړه دمخه کړل شوې ده ، او هغه دا چې د هغې په اړه بښنه نه شي کيدې ، د افسوس خبره داده چې ددې نه اخوا دپاتې ګناه کونکو څخه دا هيله کيدې شي چې هغوې به کوم وخت توبه وکړي ،ځکه چې ګناه ته هر څوک ګناه وايي. خو مشرک او بدعتي ټول عمر په دې غلطې انګيرنه کې پروت وي چې هغه نيکي کوي او هغوې شرک او بدعت ګناه نه ګڼي ، همدا علت دې چې هغه ته په خپل ژوند کې د توبې کولو اړتيا نه محسوسيږي ، هغه د خپل ځان له پاره د غښې په څير خپله دغه د ځانه جوړه کړل شوې کلا مضبوطه او خوندي ګڼي ، خو د حقيقت يوه څپه هغه د نابودی سره مخ کوي.

شرک د ټولو بديو جرړه ده:

مشرک په دې عقيده پوخ باور لري چې د الله تعالې څخه دد عا د قبلولو له پاره سپارښتنې ته اړتيا ده. د غښې په څير ټول عمر په خپلې همدې غلطې انګيرنې کې را نغښتې وي او فکر کوي چې که هغه فلانکې بزرګ مې سپارښتنه وکړي نو ماته به نجات را کړل شي ، او دټولې خرابی به مې را جوړې کړي. هغه د خپلو خيالاتو په مطابق دبزرګانو روحونه د خپل ځان په اړه خوشحالوي ، او دهغوې په نوم نذرونه او نيازونه ورکوي او د عرس او بنډارونو له پاره خپله حاضري کافی ګڼي ، او په دې توګه خپل عمر تيروي. هغه خپل ځان د پاته ګناهونو څخه ازاد ګڼي ،يعنې شرک د ټولو ګناهونو جرړه ده. دنمونې په توګه يوه بازاري ښځه د خپلو ګناهونو د بښلو له پاره هيڅکله هم جومات ته نه ورځي خو د پير په مزار باندې ديوه څادر غوړول ځانته کافي ګڼي او په همدې غلطې انګيرنې سره خوشحاله وخت تيروي. په اخبارونو کې به مود تښتولو او لوټولو پيښې او خبرونه تر سترګو تيريږي ، دا ټول هر څه د شرک پايلې دي .

ولې شرک:

هيڅکله هم دا د ياده و نه کاږئ چې شيطان زمونږ ازلي او ابدي دښمن دې ، هغه تل هڅه کوي چې انسان هر وخت او هر ګړی ښکار کړي ، نو هر انسان چې لږ څه هم د الله د ياده غافل شي سمدستي پرې شيطان ولکه کوي لکه چې الله تعالې فرمايي:

»او هر چا چې د رحمن د يادولو څخه غفلت وکړ،مونږ پرې شيطان مسلطوو ، او هغه د هغه هم ناستې ګرځي. بيا هغه د نيغې لارې څخه منه کوي او هغه فکر کوي چې هغه ته لاره ښوول شوې ده ، ان تر دې چې هغه زمونږ خواته را ورسيږي نو (خپل شيطان ته به) ووايي: کاشکې چې زما او ستا تر منځه د شرق او غرب په اندازه واټن موجود واې. دا خو بد ترين ملګرې وخوت.» (الزخرف: ۳۸-۴۳/۳۶)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبله اړخه الله تعالې د حق د لټون جذبه په هر زړه کې ایښې ده ، انسان ټول عمر د حق پلټونکې او سي ، شیطان د انسان د دې جذبې څخه پوره ګټه پورته کوي او هڅه کوي چې انسان بې علمه پاته شي تر څو د حق او باطل تر منځ بیلتون و نه شی کولې. او بیا د پورتنې ایتونو په مطابق دهغوې تر مخه باطل داسې را مخته کوي چې انسان یې حق و ګڼی او د خپل ژوند پانګه پرې مصرف کړي په دې اساس هیڅکله هم ورته د توبې کولو توفیق نه په برخه کیږي ان تردې چې د مرګ څپه ورباندې راشي او حقیقت یې تر مخه را څرګند شي او هغه ورځ راشي چې په اړه یې الله تعالې فرمایلي دي:

»په هغه ورځ به ظالمانو ته دهغوې معذرت هیڅ ګټه نه ور رسوي او په هغوې به لعنت وریږي او بدترین ځاې به یې په برخه کې راځي.« (المؤمن: ۴۰/۵۲(

شیطان ډیر ښه پوهیږي چې د شرک نه پورته بله کومه ستره ګناه نه شته ، ځکه چې د شرک په اړه ښننه نه شته. همدا علت دې چې هر وخت کې ډیره کې خلک په شرک کې ککړ وي ، دهغه ډیر زیات لښکر دهغه د کومک له پاره په دې لاره کې مصروف وي ، هغه د علماؤ ، پیرانو او درویشانو په لباس کې پر انسان باندې حمله کوي. الله تعالې مونږ دهغه د دې کړچار څخه په دې توګه خبر کړي یو:

»کومو خلکو ته چې مونږ کتاب ورکړې ، هغه هغوې داسې پیژني لکه څنګه چې خپل بچیان. خو په هغوې کې داسې یوه ډله شته چې په داسې حال کې چې حق پیژني سترګې ترې پټوي.« (البقرة:۲/۱۴۶(

دا هغه غنم شکله اوربشې پلورونکې مولوي صاحبان ، درویشان او پیران دي چې د درګاګانو رونق او د هغوې د قوت سرچینه هم مونږ په خپله یو. هغوې د حق د پټولو له پاره زمونږ څخه معاوضه هم تر لاسه کوي ، الله تعالې فرمایي چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! د دې عالمانو او پیرانو څخه یې ډیر داسې دي چې په باطله توګه د خلکو مالونه هضموي او د الله د لارې څخه هم (خلک) منه کوی. « (التوبه: ۹/۳۴(

مونږ دومره ناپوهه یو چې د خپل هر څه په ځارولو باندې بیا هم د باطل په ګمان کې پریوتي یو. او فکر کوو چې هغوې پر مونږ ډیر زیات احسان کوي، دا خلک هم زمونږه وینه زبیښې او پر مونږ باندې فوقیت تر لاسه کوي ،مونږ دومره په ویره کې اچوي چې دهغوې له پاره د جنګ جګړې او ان تر مړینې پورې تیاریږو.

»اې خدایه ! ستا دا ساده بندګان چیرې ولاړشي ، سلطانې هم عیاري ده او درویشي هم عیاري«.

همدا راز الله تعالې فرمایی چې:

»او کله چې هغوې ته زمونږ څرګند ایاتونه واورول شي نو ته وینې چې د حق د منکرینو مخونه وران ویجاړ شی او داسې محسوسیږي چې هغوې به زمونږ د آیتونو په لوستونکې هم حمله وکړي. « (الحج: ۲۲/۷۲(

درنو لوستونکو ! تاسو به ډیر داسې حالات هم کتلې وي ، دا ټول دهمغه دوکه کونکو کړچار دې. عوام پرې غولیږي، ځکه دوې د اسانه مذهب او ښښنې له پاره تبلیغات کوی چې خلکو ته ډیر غوره ښکاري. هغوې همدا حق ګڼی او په همدې باندې د خپل ژوند پانګه مصرفوي. او بیا وایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»کله چې هغوې ته وویل شي چې د هغو احکامو پیروي وکړئ چې الله پرتاسې نازل کړي دي نو په ځواب کې وایې چې مونږ د همغې طریقې پیروی کوو چې خپل پلرونه اونیکونه مو پرې موندلي و. ولو که د هغوې پلرونه او نیکونه ناپوهه او د نیغې لارې څخه بې لارې وو.« (البقرة: ۲/۱۷۰)

»کله چې هغوې ته وویل شي چې تاسې د الله په نازل کړل شوې کتاب ، یعنې د قران او د الله د رسول په لور راشئ ، نو دوې ځواب ورکوی او وایې چې مونږ ته همغه څه کافي دی چې خپلو پلرونو او نیکونو راته راښوولي دي.(ایا همدا د پلرونو او نیکونو تقلید به چلیږي ،) که څه هم هغوې په څه نه پوهیدل او نه ورته د سهي لارې په اړه معلومات وو . « (المائده: ۵/۱۰۴)

درنو لوستونکو !

راځې چې د معجزاتو او کراماتو د حقیقت په اړه د قران کریم په رڼا کې لږ څه غور وکړو.

معجزه او کرامت:

زمونږ د غولولو او دوکې له پاره چې کوم (معجزات او کرامات) مونږ ته اورول کیږي د هغې ډلې څخه یې ډیر له ځانه جوړ شوي او هوایې خبرې دي. خو که چیرې ریښتیا هم وي نو تاسې یوه خبره یاده لرئ چې معجزه د نبي او کرامت د ولي خپل فعل نه وي ، بلکه دا په پوره توګه د الله تعالې فعل دي. د هغې په ښکاره کولو کې بزرګان بې وسې دی .

د نمونې په توګه وو ینئ چې کفارو به بیا بیا د معجزې د ښکاره کولو غوښتنه کوله او د نه وړاندې کولو په وخت کې به یې په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې نیوکې کولې. الله تعالې د هغوې په ځواب کې وویل چې:

»او له تا نه مخکې مونږ نور پیغمبران هم استولي وو ، هغوې ښځې او اولادونه هم درلودل ، د هیڅ نبي په وس کې هیڅکله هم نه وه چې د الله د اذن پرته کومه معجزه راښکاره کړي ،بلکه د هرې وعدې له پاره یوه لیکنه وی. « (الرعد : ۱۳/۳۸)

بیا یې څرګنده کړه چې دا کومه نوې نیوکه نه ده ، بلکه د نوح قوم ، او د عاد او ثمود یانو یادونه یې کړې ده ، ورته یې وویل چې هغوې هم په خپلو انبیاؤ باندې نیوکې کولې ، چې یادونه یې الله تعالې په قران مجید کې داسې کړې ده:

»هغوې وویل چې: ته خو هم زمونږ په څیر بشریې. ستا اراده خو دا ده چې ته مونږ د هغه څه د عبادت څخه منه کړې چې زمونږ پلرونو او نیکونو به کول. نو زمونږ مخې ته کوم څرګند او واضح دلیل راوړه. د هغوې انبیاؤ وویل چې: مونږ خو هم ستاسې په څیر بشر یو خو الله د خپلو بندګانو څخه چاته چې وغواړی احسان پرې کوي ، زمونږ د وس خبره نه ده چې د الله د اجازې پرته کوم دلیل راوړو . د ایمان خاوندانو ته په کار دي چې یوازې په الله توکل وکړي.« (ابراهیم: ۱۳/۳۸)

نو که چیرې تاسې اوس هم په خبره پوه شوي نه یاست ، نو راځئ چې زه ستاسې تر مخه یو دوه نور مثالونه وړاندې کړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ -د مصر ځخه د وتلو وروسته مدین ته د موسې علیه السلام د تللو قصه مخته بیان شوې ده ، هغه قصه په دې ځای کې پای ته رسیدلې وه چې موسې علیه السلام د الله تعالې نه کومک غوښتې و . نو دغو دواړو ځوانو نجونو د خپلو حیواناتو د خړوبولو دغه پیښه خپل پلار ته واوروله ، او مشوره یې ورکړه چې هغه همدلته له ځانه سره ملازم کړي ، ځکه چې مونږ کوم وړور هم نه لرو .دهغوې ځخه یوه دهغوې پلار د موسې علیه السلام د راوستلو پسې ور ولیږله ، دا پلار هم د الله نبې سیدنا شعیب علیه السلام و ، هغه په دې وخت کې کمزورې شوې و او د سترګو دید یې هم له لاسه ورکړې و.

د سیدنا موسې او سیدنا شعثب علیهم السلام تر منځه یو تړون وشو ، سیدنا شعیب علیه السلام خپله یوه لور هغه ته په نکاح ورکړه. د تړون او معاهدې دوخت د پای ته رسیدو په وخت کې موسې علیه السلام خپله ښځه له ځانه سره را واخسته او د خپل وطن مصر په لور روان شو.

ځنګلي لاره وه او د سختې یخنې موسم و ، شپه وه او لاره هم ورته نه وه معلومه. موسې علیه السلام خپلې محترمې میرمنې ته وویل چې هلته په غره کې ماته اور تر سترګو کیږي زه به هلته ولاړ شم تر څو تاسو ته د اور سکروټې راوړم .ترڅو تاسې پرې ګرم شئ او شاید ماته د هغه ځایه کوم لاربښوونکې هم را پیدا شي. کله چې هلته ور ورسید نو اواز ورته وشو چې:

»اې موسې !زه الله ، د جهانونو پالونکې پروردګار یم. ته خپله امصا کیږده. کله چې موسې هغه د یوې سترې اژدها په څیر په خوزښت کې وکتله ، نوشا یې را واړوله او په تیښته شو ، ان تردې چې شاته یې هم نه کتل. الله ورته وفرمایل: اې موسې !مخته راشه او مه ویریږه ، ته بلکل خوندی یې «.

) القصص:۳۱-۳۰/۲۸.(

په زړه پورې خبره ده چې دا امصا تر ډیره وخته پورې د موسې علیه السلام په لاسو کې وه ، دهغې د غورزولو د حکم ځخه مخته ، الله تعالې د دې امصا د کیفیت په اړه او هم د هغه د زړه ځخه د ویرې د ویستلو په خاطر ترې پوښتلې وو چې:

»اې موسې ! ستا په ښي لاس کې څه شې دې ؟ ورته وویل چې: دا زما امصا ده. زه پرې تکیه کوم او تر څنګ یې پرې خپلو ګډو ته د ونو پاڼې را څنډم ، د دې نه علاوه د دې ځخه څه نورې ګټې هم اخلم. نو ورته وویل شول چې اې موسې ! هغه په زمکه وغورزوه.« (طه: ۱۹-۲۰/۱۷(

د قران عبارت مونږ ته څرګندوی چې د سیدنا موسې علیه السلام په وهم او ګمان کې هم نه و چې د دې امصا صورت او بڼه به په دې توګه بدلیږي ، که چیرې د هغه په زړه کې کوم د اسې تصور د پخوا ځخه موجود وای نو بیا به هیځکله هم نه وی ویریدلې. بیا وینئ چې موسې علیه السلام د فرعون په دربار کې د الله تعالې د پیغام د ورسولو له پاره و درید ،او د همدې امصا ځخه چې کله الله تعالې وغوښتل څو معجزې را څرګندې شوې. فرعون او د هغه ملګرو هغه جادو و ګڼله ، د مقابلې له پاره یې جادو ګران راوغوښتل ، جادوګران په ټاکل شوي وخت راغلل ، او د خپل جادو څرګندونه یې وکړه. هغوې د کوچنیو کوچنیو لرګیو او رسیو ځخه ماران جوړ کړل ، چې قران یې دا ډول یادونه کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

» کله چې د جادوګرانو امصا ګانې او رسۍ د هغوی د جادو په اساس په ځغاسته شوې ، نوموسی وویرید خو ویره یې په خپل زړه کې پټه وساتله. نومونږ ورته وویل چې: اې موسی ! مه ویرېږه هم ته به غالبیږې ،هغه څه چې ستا په ښۍ لاس کې دي هغه را وغورزوه ، دا به ټول هغه شیانو چې دوی جوړ کړي دي تیر کړي، » (طه: ۶۹-۲۰/۶۶(

لږ څه غور وکړئ ! همغه سیدنا موسی علیه السلام او همغه امصا ، چې د دې نه مخته یې څو ځله په هغې تجربه هم کړې وه ، خو هر ځل هغه په مار بدلول د هغه په وس کې نه و اونه ورته دا ډاډ ور په برخه و چې زما د غورزولو وروسته به د دې څخه ستره اژدها جوړه شي ، او که نه د ویریدو اړتیا ورته نه وه. بلکه په پټه به یې را غورزولې وې او دا ټول هر څه به یې تیر کړي وې. خو دا د الله کار دی ، او که نه موسی علیه السلام په زړه کې ویره محسوسوله ، اوس یو مثال ووینئ ، او دا د دواړو جهانونو د سردار د سیدنا محمد صلی الله علیه وسلم په اړه دی:

د کفارو غوښتنو ته وګورئ او د هغه صلی الله علیه وسلم ځواب واورئ ، کفارو د معجزاتو د راښکاره کولو غوښتنه کوله ، لکه چې الله تعالی په قران کریم کې داسې بیان کړي دي:

»هغوی وویل چې:مونږ ستا خبره نه منو. تر هغو چې ته زمونږ له پاره دا زمکه څیرې کړې او یوه چینه ترې را ونه کاږې. اویا ستا له پاره د کجورو او انګورو یو باغ وي او ته په هغې کې نهرونه روان کړې اویا ته اسمان ټوټې ټوټې کړې اوزمونږ په سر یې را پرې باسې لکه څنګه چې ته دعوې کوې. یا الله او ملائکې زمونږ مخې ته راوړې ، یا ستا له پاره د سرو زرو یو کور جوړ شي ،یا ته اسمان ته وخیژې ، خومونږ به ستا په ختلو تر هغې یقین ونه کړو تر څو چې ته پر مونږ باندې داسې یو لیکلې سند راوړې ، چې مونږ یې ولولو.(اې نبي !) ورته ووایه چې: زما رب پاک دی. زه خو یواځې یو پیغام راوړونکې انسان یم. » (بني اسرائیل: ۹۳-۱۷/۹۰(

معجزه یواځې او یواځې د الله تعالی فعل دی ، هر وخت چې د الله تعالی له اړخه اجازه شوې نو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم معجزه ښوولې ده. د بدر په میدان کې هغه صلی الله علیه وسلم یو ډک موټی شګې هوا ته و شیندلې او هغه د کفارو په سترګو کې ولویدلې. د دې نه اخوا هغه وخت هم په یاد ولرئ چې د طائف بدمعاشانو زمونږ رسول په ډیره بې باکانه توګه زخمي کړ ،په تیږو یې وویشت ، او کله چې هغه صلی الله علیه وسلم د ډیرې ستومانتیا څخه هلته کیناستل غوښتل نو تیږو ویشتونکو هغه کیناستو ته پرې نه ښود او تللو ته یې مجبور کړ ،نو که په وس کې یې وای یو موټی شګې به یې په لاس کې راخستې وای او په فضا کې به یې شیندلې وای ، په دې کار کې هغه ته هیڅ ډول ستونزه نه وه ، خو معجزه یواځې او یواځې د الله تعالی کار دی.

شاولي الله دهلوي محدث رحمة الله په خپل یوه کتاب (تحفة الموحدین) کې لیکي چې:« باید دانست که کرامت اولیا حق است و منکر ان از ایمان حلاوتې ندارد. خرق عادتیکه از انبیاء ظاهر شود انرا در عرف معجزه مې خوانند. او اګر از دیګر بزرګان پدید اید کرامتش مې نامد و منشاء هر دو یکې است. یعنې قرب بارګاه الهي ، اما ظهور معجزه و کرامت باختیار بزرګان نیست بلکه با ختیار وقدرت خداې عزو جل است و بزرګان بذات خود قوت ظاهر کردن آن نمې دارند«

د لنډیز په خاطر به یې همدلته بس کړم. خو دا باید په ذهن کې ولرو چې کوم فریب ورکونکې تاسې په فریب کې وا نه چوی.

خپل ځواب به پخپله ورکوئ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅوک دې په دې غلطۍ انګیرنه کې نه پریوځي چې بل څوک به یې بار پورته کړي ، او یا به یې څوک مسؤلیت په غاړه واخلي ، الله تعالی فرمایي چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! تاسې ټول د خپلو ځانو پخپله مسؤلین یاست. که چیرې تاسې هدایت وموند نو د بل چا ګمراه کیدل تاسې ته کوم زیان نه شي در رسولی.« (المائده: ۵/۱۰۵)

او بیا فرمایي چې:« د هغه څخه به بل کوم ظالم وي چې دروا غ خبرې جوړې او بیا یې الله ته منسوبوي یا د الله ریښتوني خبرې دروا غ وګڼي. دې خلکو ته به د نصیبونو لیکلې ور رسیږي ، ان تر دې چې زمونږ ور لیږل شوي ملایکې دهغوي دروحونو د قبضولو په خاطر راشي او وو ایي چې چې هغه چیرې دي چې تاسې دالله تعالی پرته را بلل ؟ ځواب به ورکوي چې هغوي ټولو مونږ پرې ایښې یو . په دې توګه به هغوي پخپله دخپلو ځانونو پر خلاف ګواهي ورکوی چې دوې کفر کاوه ،حکم به و کړل شي چې تاسې هم د پیریانو او انسانانو د هغو ډلو سره یو ځای د جهنم ته ورننوځئ چې له تاسې مخته تیر شوي. کله چې یوه ډله په جهنم کې ور واچول شي نو هغوي به دخپل ځان په څیر بلې ډلې باندې لعنت وایي ان تر دې چې ټول به په هغه ځای کې سره را ټول کړل شي ، وروسته راتلونکې خلک به د مخکې تیرو شوو خلکو په اړه وایي چې اې زمونږه پروردګاره ! دا هغه خلک دي چې مونږ یې ګمراه کړي وو ، دوې ته د اور دوه هومره عذاب ورکړې. حکم به وشي چې د ټولو له پاره دوه هومره عذاب دې مګر تاسې پرې نه پوهیږئ ، بیا به هغه تیرشوي خلک دخپل ځانه وروسته راغلیو خلکو په اړه وایي چې تاسې ته پر مونږ باندې هیڅ ډول فضیلت نه دې په برخه. (تاسې پخپله ګمراه کیدل غوښتل مونږ له تاسې سره څه کړي دي ؟) نن د خپلو کړنو سزا و څکئ. » (الاعراف: ۳۹-۷/۳۷)

غور وکړئ چې هیڅ بهانه به نه په کار یږي ، ګمراه کونکي به په عذاب کې را ګیر وي ، خو د هغه فرمانبردار به دکومې بهانې یا حیلې په اساس خوندی پاته نه شی. هیڅوک به د هغه د حال پوښتونکې نه وی. د پیری او مریدی دغه دعوې به درې ورې شی لکه چې الله تعالی فرمایي چې:

»هغه وخت چې فرمانبرداری کونکي خلک دخپلو فرمانبردارانو څخه بې زاره شي. عذاب به په خپله مخه کې ویني او دهغوې خپل منځې اړیکې به پرې کیږی. فرمانبرداران به ورته وایي چې: هاې افسوس: که چیرې یو ځل بیا مې دنیاته پریږدئ نو مونږ به دهغو خلکو څخه همداسې بیزاره شو لکه څنګه چې هغوې نن زمونږ څخه بیزاره دي. په همدې توګه به الله تعالی هغوې ته دهغوې کړچار ور وښیي او دهغوې په زړونو کې به حسرت او افسوس وي او هغوې به په هیڅ توګه د دوزخ د اور څخه بیرون نه شي.» (البقرة: ۲/ ۱۲۷-۱۲۶)

نن دهمدې خلکو ددکانونو چلونکې وګړي، چې دهمدې درواغجنو دعوې کونکو د تائید له پاره د (ژوندي دي وې) نعرې وهي ، باید خبر اوسي چې هغه ورځ به ډیره سخته وی چې په اړه یې الله تعالی فرمایي:

»په هغه وخت کې چې ظالم د غم په اساس خپل لاسونه چیچي ، وایي به چې اې افسوس ! زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په قدم تلم ، هاې افسوس ! چې فلان شخص مې خپل همناستې نه وې غوره کړې ، وروسته ماته ذکر (قران) هم راغلې و ، (خو زما همناستي) زه ګمراه کړم ، شیطان خو انسان په هلاکت کې اچوي ،بیا به رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي چې: زما پروردګاره ! زما دې قوم دا قران دغسې ایښې و ، لکه چې هغوې بلکل پری ایښې وي.» (الفرقان: ۳۰-۲۵/۲۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الهي احکامو او نبوی تګلارې شاته غورزونکې او د ړانده تقلید پسې تلونکې او په هغې باندې خپل ځان ځارونکې دې نن هم په خپلو اعمالو باندې نظر وکړی .

قران پاک دا ویرونکې حالت داسې انځوروی :

»کاشکې ! چې ته مجرمین په هغه حالت کې ووینې چې هغوې د خپل پروردګار تر مخ ټیټ سر ولاړ وي او وایی چې : اې زمونږ پروردګاره ! مونږ و لیدل او وموکتل. بس یو ځل بیا مونږ دنیا ته بیرته ستانه کړه تر څو مونږ نیک او صالح اعمال تر سره کړو . بې شکه چې مونږ ته یقین تر لاسه شوې دې « .

)السجده : ۳۲/۱۲ (

مه هیروئ ! چې دې نړۍ ته یوائې یو ځل راتلل دي. زمونږ د پیغمبر صلي الله علیه وسلم وینا ده چې مولانا حالی په خپل مشهور کتاب « مد و جزر اسلام »کې چې په (مسدس حالي) مشهور شوې دې ، داسې را خستې ده چې:

غنیمت ہے صحت ، علالت سے پہلے فراغت ، مشاغل کے کثرت سے پہلے

جوانی ، بڑھاپے کے زحمت سے پہلے اقامت ، مسافر کې رحلت سے پہلے

فقیرې سے پہلے غنیمت ہے دولت جو کرنا ہے کرلو کہ تھوڑی ہے مہلت

»د ناروغتیا د مخه روغتیا غنیمت دې ، او د زیاتو مصروفیتونو د مخه فراغت غنیمت دې .

ځوانې د زړښت د زحمت نه مخته ، او د مسافرت د رحلت نه مخته اقامت غنیمت دې .

د فقیرې څخه د مخه مال او دولت غنیمت دې نو هغه څه چې غواړې ویې کړې ، وېی کړه چې همدا مهلت دې«.

او که نه په ناهیلۍ کې غم او غصه د هیچا په کار نه راځی ، لکه څنګه چې الله تعالې فرمایی:

کافران به وایی چې: اې زمونږه پروردګاره ! مونږ ته د پیریانو او انسانانو څخه هغوې را څرګند کړه چې مونږ یې ګمراه کړي و تر څو مونږ هغوې د خپلو پښو لاندې کړو او ذلیله او خوار یې کړو «.

)حم السجده : ۴۱/۲۹(

همدا راز فرمایی چې :

»هغه ورځ چې د هغوې مخونه د اور په لور واړول شي ، نو وایی به دوې چې: هاې افسوس ! چې مونږ د الله او د هغه د رسول فرانبرداري کولې ، وایی به چې اې زمونږ پروردګاره ! مونږ د خپلو سیدنانو او پیرانو فرمانبرداري کوله ، همغوې مونږ د سمې لارې څخه بې لارې کړو ، اې پروردګاره ! هغوې ته دوه هومره عذاب ورکړه او په هغوې ډیر زیات لعنت وکړه . »(الاحزاب: ۶۸-۶۶/۳۳(

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز الله تعالې فرمايي چې:

»کاشکې چې ته دهغو ظالمانو هغه حال ووينې چې هغوې دخپل رب تر مخه ولاړ وي ، هغوې به يو په بل الزام لګوي ،کمزورې او تر فشار لاندې خلک به ځواکمنو او متکبرو خلکو ته وايي چې: که چيرې تاسې نه واست نو مونږ به مؤمن واى. دا جابر او مغروره خلک به ورته ځواب ورکړي چې: ايا هغه وخت چې تاسې ته هدايت راغلی و نو مونږ ترې منع کړي وئ ؟ بلکه تاسې په خپله مجرمين ياست ، بيا به کمزورې او بې وسې خلک دغو مغرور خلکو ته ووايي چې: همدا تاسې وئ چې شپه او ورځ به مو له مونږه سره مکر او فريب کاوه او مونږ ته مو د الله سره د شرک او کفر کولو حکم کاوه. کله چې دا دواړه ډلې عذاب ووينې نو خپله شرمندګې به پټه کړي. « (سبا: ۳۳-۳۱/۳۴)

زما په خير انسانانو!

»دا قافله له دې ځايه تلونکې ده ، دهغه وخته ووېرېږئ چې ستاسې تر مخه را روان دې «

هغه به د نفسا نفسي او دخپل ځان په اړه د فکر کولو وخت وی ، هيڅوک به دهيچا مسؤليت نه قبلوي ، نن چې مونږ دکومو درواغجنو دعوا کونکو ملاتړ کوو همغوې به له مونږه په هغه ورځ بيزاره وي او حکم به وشي چې :

»را تاو شئ دهغو ظالمانو څخه ، دهغوې دملګرو او دهغوې څخه چې دوې د الله څخه پرته معبودان ګڼل. دوې ته د دوزخ لاره وروښيئ ، لږ څه هغوې تم کړئ ! دهغوې څخه پوښتنه کيږي چې: په تاسو څه شوي وو ؟ اوس ولې يو دبل مرسته نه شئ کولې ؟ بلکه په دې ورځ به دوې ډير زيات فرمانبرداره وګرځي ، بيا به دوې يو بل ته مخ کړي او ترې وبه پوښتي چې: همدا تاسو وئ چې پر مونږ باندې دخپل ځواک په زور را ختلئ ، هغوې به ځواب ورکړي چې: تاسې په خپله بې ايمانه وئ ، مونږ ته په تاسو باندې څه ډول غلبه را په برخه وه ؟ تاسو خو پخپله باغيان واست ، نن زمونږ د پروردګار فرمان پر مونږ باندې حق ثابت شو. مونږ په عذاب کې ککړ يو ، مونږ تاسې بې لارې کړئ ځکه چې مونږ په خپله لاروركي وو. « (الصفت: ۲۳-۲۲/۳۷)

»ماته په دغه دروند انسان باندې خندا راځی غلطۍ په خپله کوي او لعنت په شيطان وايي«

خو دا ټول عذرونه به هسې عبث وګرزي ، لکه چې الله تعالې فرمايي:

»او کله چې دا خلک د الله تعالې تر مخه را بربنډ شي ، نو هغه وخت به د دوې څخه هغوې چې په دنيا کې کمزورې وو ، هغو خلکو ته چې د دوې څخه يې ځانونه غټ ګڼل وايي چې مونږ خو ستاسو فرمانبرداره وو . ايا تاسې زمونږ څخه دالله د عذاب لږ څه برخه لرې کولې شئ ؟ هغوې به ورته ووايي چې: که چيرې الله مونږ ته لار ښوونه کولې نو مونږ به هم تاسو ته لارښوونه کړې واې. نن که مونږ صبر وکړو او که بې صبري ، يو برابر دي ، زمونږ د تيښتې له پاره کومه لاره نه شته. کله چې پريکړه وشي نو شيطان به ووايي چې: هغه وعده چې الله له تاسې سره کړې وه هغه ريښتونې وه. ما هم له تاسو سره وعده کړې وه خو ما د وعدې مخالفت وکړ. ماته په تاسې باندې هيڅ ډول غلبه نه وه را په برخه. ددې پرته چې ما تاسو ته بلنه درکړه او تاسې هغه ومنله. نن تاسې ما مه ملامتوئ ، بلکه خپل ځانونه ملامته کړئ ، نن نه زه ستاسې فرياد ته رسيدلې شم او نه تاسې زما فرياد ته. دا چې تاسې زه د خداې سره شريکولم نو زه دهغې څخه برى الذمه يم ، بې شکه چې د ظالمانو له پاره دردناک عذاب دې.« (ابراهيم: ۲۲-۲۱/۱۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تکرار به جاري وي ، خو هیڅوک به هم مسؤلیت نه مني او نه به دوې دعذاب څخه خلاصی و مومي ، الله تعالې دهمدا ډول خلکو په اړه فرمایی چې:

»او کله چې دا خلک په دوزخ کې یو دبل سره په جګړه کې وي ، هغوې چې په دنیا کې کمزورې وو ، دخپله ځانه هغه غټو ته به وایی چې مونږ خو ستاسې فرمانبرداره وو . ایا تاسې د اور لږ څه برخه له مونږه څخه لرې کولې شئ ؟ مغروران به ورته ځواب ورکړي چې مونږ ټول په همدې کې یو او الله د بندګانو په اړه پریکړه کړې ده. ددوزخ خلک به د جهنم د ساتونکو څخه غوښتنه وکړي: چې تاسې خپل پروردګار ته دعا وکړئ چې زمونږ عذاب تر یوې لمحې پورې لږ راکم کړي. هغوې به ځواب ورکړی چې ایا ستاسې رسول تاسې ته واضحه دلایل نه و راوړي ؟ هغوې به ووایی چې : راوړي یې وو. بیا به هغوې ځواب ورکړی چې: اوس نو تاسې په خپله دعا وکړئ ، خو دظالمانو دعاوې به هسې خوشې ولاړې شي.« (المؤمن: ۵۰-۴۷/۴۰)

لږ څه غور وکړئ ! دمشرک انجام ووینئ ، هغه تل دخپله پروردګاره مایوسه اوناهیلې اوسي. د نورو په واسطه ددعاوو کولو عادت هلته هم نه پرېږدي ، هغوې نه الله تعالې خپل پروردګار ګڼلې او نه یې ترې په خپله دد عا کولو ضرورت احساس کړې دې. هملته هم وایی چې تاسې خپل پروردګار ته دعاوکړئ ، دوې به همداسې د درد په حالت کې ټکرې خوری او ګرځی به. د یوې دروازې څخه به ناهیلې کیږی اودبلې دروازې دره به ورټکوي ، اودهغې ځایه څخه یې دمراد د نه ترلاسه کیدو وروسته بلې لورې ته درومي ، شیطان په مشرکانو باندې داسې سپریږي چې شرک ورته په خپله توحید تر سترګو کیږي .

دا مه هیروئ ! چې الله تعالې یواځې او یواځې یو ذات دې چې د خپل بنده څخه شرم کوي ، کله چې دهغه بنده دهغه څخه سوال کوی هغه یې خالې لاس نه پرېږدي. نن هم وخت دې چې که چیرې تاسې ټول عمر د شرک په ګند کې تیر کړې وي ،توبه وکړئ ، بیرته راستانه شئ ، نو الله تعالې به ډیر غفور او رحیم و مومئ.

د الله د رحمت نه مه ناهیلي کیږئ:

ګورئ ! الله تعالې خپل دوست اوحبیب صلی الله علیه وسلم ته وایی چې:زما بندګانو ته زیرې ورکړه چې:

»اې زما بندګانو ! چې په خپلو ځانونو مو تیرې کړې ، دالله د رحمت نه مه ناهیلي کیږئ ، الله ټول ګناهونه بښي ،بې شکه هغه غفور اورحیم دې. دخپل پروردګار په لور را واوړئ اودهغه مطیع او فرمانبرداره اوسئ ، مخکې له دې چې تاسې په عذاب کې را و نښلئ نوبیا به نه ستاسو کوم یار وی او نه مدد ګار. هغه څه چې ستاسې دپروردګار له اړخه نازل شوې دي ، دهغې څخه د ښو خبرو پیروي وکړئ ، پخوا له دې چې تاسې په نا څاپي توګه په عذاب کې اخته شئ اوتاسې ته وهم وګمان هم نه وی. بیا داسې نه وي چې ستاسې څخه کوم یو پښیمانه شی او وایی چې: هاې افسوس ! ما د الله په اړه تقصیرکړی و بلکه زه خو هسې د ټوکو کونکو په ډله کې شامل شوې وم. بیا ووایی چې که چیرې ماته الله هدایت کړې واې نوزه به د پرهیزګارانو څخه واې. اویا کوم یو ستاسې څخه عذاب ووینې نو وایی چې: هاې افسوس ! که چیرې ماته د یو ځل بیا ستنیدو فرصت ترلاسه شی نوزه به د نیکی کونکو څخه وګرځم« (الزمر: ۵۸-۵۳/۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه څخه دا غلطه انګيرنه وکاږئ چې د الله تعالې په فرمانبرداری کې به تاسې ته کوم زيان در ورسيږي ، په قران پاک کې الله تعالې د خپلو فرمانبرداره بندګانو سره د دنيا د ښايسته کولو وعده هم کړې ده. راځئ دغه آيت د نمونې په توګه ولولئ ، الله تعالې فرمايي چې:

»که چيرې دې د کليو خلکو ايمان راوړې واې او پرهيزګاري يې خپله کړې واې ، نو مونږ به پر هغوې د اسمان اوزمکې د برکتونو دروازې پرانستې واې ، خو دوې دروا غ ګڼي او مونږ هغوې د هغوې د اعمالو په بنسټ را نيسو . »(الاعراف: ۷/۹۶)

ووينئ ! په دنيا کې نن د دولت او مال د ډيرښت سره سره بيا هم د زړه سکون نا پيدا دې. د دې علت دا دې چې د خلکو د نافرمانيو په اساس الله تعالې د برکتونو دروازې بندې کړې دي ، او د هغه کار څخه چې الله برکت لرې کړي نو سکون او اطمينان به په کې څه ډول را پيدا شی ؟ تاسې د دې فرمانبردارئ ميوې په دنيا کې هم تر لاسه کولې شئ او په قيامت کې هم. هغه ځاې کې چې د تيارو پسې تيارې وي او د خپلو نيکو اعمالو د رڼا پرته نوره رڼا نه تر سترګو کيږي ،لکه څنګه چې د الله تعالې فرمان دې:

»په هغه ورځ به ته مؤمن نارينه او مؤمنې ښځې ووينې چې د هغوې نور به د هغوې مخې او دواړو اړخونو ته ځغلي ، هغوې ته به وويل شی چې تاسې ته د هغوې جنتونو زيرې درکول کيږي چې نهرونه په کې روان دي ، تاسو به هلته تل تر تله اوسئ ، دا ډيره ستره بريا ده. په دې ورځ به منافق نارينه او منافقې ښځې د ايمان خاوندانو ته وايی چې: زمونږ لورې ته خو يو نظر وکړئ تر څو مونږ هم ستاسې له رڼا او نور څخه ګټه واخلو . هغوې ته به وويل شي چې شا ته ولاړشئ ، د خپل ځان له پاره د بله کومه ځايه رڼا را وړئ، په دې وخت کې به د دوې تر منځه يو ديوال و درول شی ، په هغې کې به يوه دروازه وي د دې دروازې د ننه به رحمت وي او بهر به ترې عذاب. د غه د نوره بې برخې به هغو د ښه نصيب خاوندانو(خوشنصيبو) ته اواز کوي او وايی به چې: ايا مونږ له تاسې سره يو ځاې نه اوسيدو ؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ولې نه. خو تاسو خپل ځانونه په فتنه کې اچولي و. تاسو انتظار کاوه او په مصلحتونو کې را ښښتې وئ ، تاسو هغو دروا غجنو هيلوپه دوکه کې اچولي واست. ان تر دې چې د الله حکم راغې. تاسې هغو فريب ورکونکو د الله په اړه په فريب کې واچولئ ، نن به له تاسې او کافرانو څخه هيڅ ډول فديه(بدله) و نه منل شی. ستا سې د اوسيدو ځاې اور دي.(تاسې خو هيڅکله هم الله د مولا په څير نه و منلې) نن همدا دوزخ ستاسې مولا دې اودا بدترين انجام دې.. ايا د ايمان په دعوا کونکو باندې تر اوسه پورې وخت نه دې راغلې چې د هغوې زړونه د الله په ياد کې ويلي شي او د هغه د نازل کړي شوي حق تابعداري وکړي او دوې د هغو خلکو په څير و نه ګرځي چې پخوا ورته کتاب ورکړل شوې و ، اود وختونو په تيريدو سره د هغوې زړونه سخت شول او د هغوې څخه ډيرکي يې فاسقان وګرزيدل. » (الحديد: ۱۲-۱۷/ ۵۷)

درب العالمين سره عهد و پيمان او د هغې غوښتنې:

الله تعالې د انسانانو د پيدا ايښت تر مخه د هغوې څخه يوه ژمنه اخستې وه او هغه دا وه چې ذکر يې الله تعالې به قران کريم کې دا سې کړې دې:

» الست بربکم» ايا زه ستاسې رب نه يم ؟ په هغه وخت کې ټولو ويلي وو چې:« ولې نه ! اې زمونږه پروردګاره !» په هغه وخت کې ټولو درب په ربوبيت باندې اقرار کړې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني د الله تعالې په ربوبیت باندې اقرار کول د انسانانو په فطرت او وجدان کې داخل دي. نو د الله تعالې د دې ربوبیت مطلب او غوښتنه څه ده ؟

همدا چې انسان په خپله نه پیدا کیږي ، بلکه هغه د کائیناتو خالق پیدا کړې دې. او هغه یې هسې د لوبې او تماشې له پاره نه دې پیدا کړي بلکه د یوه مقصد له مخې یې هغه ته وجود ورکړي او هغه مقصد د الله تعالې عبادت او اطاعت دې.

او س د دې ربوبیت مطلب او غوښتنه دا ده چې: انسان یوائې د همغې عبادت وکړي او د همغې اطاعت وکړي. د الله تعالې پرته د بل چا عبادت هم جایز نه دې او د اطاعت حق لرونکې هم یوائې او یوائې الله تعالې دې.

د الله تعالې پوښتنه:

الله تعالې له تاسې څخه یوه پوښتنه کړې ده:

»ایا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دې؟« (الزمر: ۳۹/۳۶(

له تاسې سره د دې پوښتنې له پاره څه ډول ځواب شته ؟ په خپل ژوند یو نظر وکړئ ، هغه د رحمانیت د صفت لاندې تاسې ته څومره نعمتونه درکړي دي ، اعلان کوي چې له ما څخه د غوښتونکو له پاره زما رحیمیت ځانګړې دې :

»او هغه څه چې تاسې وغوښتل ، درمو کړل. او که چیرې تاسې د الله د نعمتونو حساب وکړئ ، هیڅکله به یې ونه کړای شئ. یقینا چې انسان ډیر بې انصافه او نا شکره دې.« (ابراهیم: ۱۳/۳۴(

ولې دومره بدګماني ؟ او دا دومره صدقې او واسطې د څه له پاره ؟

وما علینا الا البلاغ

لنډیز:

درنو لوستونکو ! هر څومره لنډیز چې ما کولې شو هغه مې وکړ. ویریدم چې خبره به را څخه اوږده شي. او که نه دا خبرې پایې ته رسیدونکې نه دي. هغه څه چې د قران د لوست نه وروسته ما زده کړي هغه مې ستاسو تر مخ کیښودې خو شوني ده چې په ځینو ځایو کې به ما د قران مفهوم په سهي توګه نه وی وړاندې کړې. الله تعالې دې ښښنه وکړي ، خو که چیرې کوم داسې ځای وي نو ما ته د یوه لیک په ذریعه خبر راکړئ ، خو که چیرې زما خبره سهي وی نو ستاسو څخه غواړم چې د انصاف غوښتنه پوره کړئ او هغه دا ډول چې د ډیرو نه ډیرو خلکو ته دا پیغام ور ورسوئ ، او زما له پاره د خیر دعا وکړئ.

زه نه د علم خاوند یم او نه د علم د خاوند کیدو کومه دعوا کوم. خو که چیرې ریښتیا خبره یوه جاهل او ناپوه انسان هم وکړي ، د همغې منل د عقل د خاوندانو کار دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسو د دعاوو غوښتونکې :

بشیر احمد لودهي، (بې –اې ، بې ایډ(

فتح ګړهـ ، سیالکوټ ،۲۵ فروري ۱۹۸۸

ژباړه: قریب الرحمن سعید

ناروې ، اوسلو : ۸ جنوري ۲۰۱۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقريب الرحمن سعيد په اړه

د ويکيپېډيا لخوا

قريب الرحمن سعيد (۲۰ د جون ۱۹۵۲) د ننګرهار ولايت يو تکړه ژورنالست، سياسي کارپوه، ليکوال او ژباړونکی دی. هغه په افغانستان کې دننه او د افغانستان نه دباندې په افغاني رسنيو کې منظمې ليکنې هم خپرې کړې او د نورو ژبو نه يې يو شمېر کتابونه هم پښتو ژبې ته ژباړلي دي.

د قريب الرحمن سعيد پخوانی تخلص مولوي زاده ؤ چې د جهاد په وختونو کې يې سعيد غوره کړی. هغه د مولوي ګل رحمن ديوبندي زوی دی. نوموړی د افغانستان د ننګرهار ولايت د روداتو د ولسوالۍ په شارسول کلي کې زېږېدلی دی. د نوموړي پلار مولوي ګل رحمن ديوبندي د خپل وخت يو لوی عالم، ښه ليکوال او شاعر ؤ.

خپلې لومړنۍ زده کړې يې د روداتو د ولسوالۍ د احداد په لومړني او منځني ښوونځي کې سر ته رسولي بيا د ننګرهار ليسې نه يې د ۱۲ ټولګي بريليک اخيستی. د لوړو زده کړو پيل يې د کابل په پوهنتون کې د ساينس فاکولتې د کيميا او شمېرپوهنې په څانګه کې کړی چې په ۱۹۷۵ ز. کال کې له همدغې پوهنځي نه بريالی راوتلی. تر دې وروسته په ۱۹۸۴ ز. کال کې يې د لندن په ستي يونېورسټي (د لندن د ښار پوهنتون) کې د ژورناليزم ۸ اونيزه کورس بشپړ کړی چې په دې څانګه کې يې د ماسترۍ تر کچې کورسونه لوستي دي. په ۲۰۰۸ ز. کال کې په ناروې کې د اوسلو په پوهنتون کې د ټولنيزو پوهنو د پوهنځي څخه د سياسي او ټولنيز اقتصاد دوهم ليسانس ترلاسه کړی او دم مهال په همدې څانګه کې خپل د ماسترۍ د بريليک په لاس ته راوړلو بوخت دی.

1. د ننګرهاد د ولايت د روداتو د ولسوالۍ د احداد په ليسه کې د کيميا او رياضې استاد .

2. دلېږد په ديار کې پر افغانستان کې د روسي پوځ د يرغل پر خلاف د نړيوالو رسنيو سره د اړيکو مسئول .

3. د مطبوعاتو او معلوماتو (Press and information) د دفتر عمومې مشر .

4. د هجرت د اردو ژبې مجلې بنسټ ايښوونکې او مسئول مدير .

5. د افغان خبرې اژانس (Afghan News Agency ANA) بنسټ ايښوونکې او عمومې مشر

6. د اوه ګوني يووالي (دافغانستان دمجاهدينو د اسلامي اتحاد) وياند .

7. د روزنيزه او ټولنيزه مؤسسو او په ځانګړې توګه د مهاجرينو د کوچنيانو د فعالو سره يو فعاله ونډه اخستونکې .

8. د افغانستان د حزب اسلامي د اجرائيه شورا غړی ، د دې ګوند د فرهنګي کميټې مشر او د همدې ګوند وياند .

9. د افغانستان د عظمې صدارت د مطبوعاتو عمومې رئيس او د صدر اعظم وياند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

10. د اطلاعاتو او کلتور د وزارت د کمیسیون رئیس او د دغه وزارت سرپرست وزیر. او اوس

11. په اروپا کې د حزب اسلامي افغانستان د سولې د جرګګۍ مشر.

ځانګړې ورتوبونه

قریب الرحمن سعید د لندن په (Kingsway-Princeton college) کالج کې د انګلیسي ژبه زده کړې همدا راز په ۱۹۹۱ ز. کال کې د امریکا د نبراسکا د پوهنتون د سکالرشپ له مخې د انګلیسي ژبې د زده کړې کورسونه بشپړ کړي. هغه د خپلې مورنۍ ژبې تر څنګ په فارسي، عربي، اردو، انګرېزي او نارویژي ژبو ښه پوهېږي او خپلې لیکنې هم پرې کولای شي.

د استاد قریب الرحمن سعید نورې پښتو ژباړې:

1. اسلامي سیاست.(مولانا ګوهر الرحمن«رح») (چاپ شوی(

2. اسلامي ریاست.(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(د چاپ لاندې(

3. خلافت او ملوکیت..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

4. پرده..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

5. د حدیثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې. (مولانا عبدالسلام رستمي «رح»)(چاپ شوی(

6. دنبوت پائ. (مولانا عبدالسلام رستمي «رح»)(د چاپ لاندې(

7. دصلاح الدین یوبي ریښتني پیښې (دایمان پلورونکو داستان) (التمش) (د چاپ لاندې(

8. د رسول الله (ص) د انقلاب حکمت.(سید اسعد ګیلاني «رح»)(چاپ شوی(

9. یو شمیر نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتو ژبو) چې نومونه یې زما په لیکنو کې کتلائ شئ.

10. د بایزید یلدرم تاریخي په زړه پورې ناول.

11. د سلطان علاو الدین خلجیي په زړه پورې ناول.

12. د شیرشاه سورې مشهور ناول (همدا اوس د ژباړې لاندې دې(

13. لاسوندونه او وثیقې: د رسول الله ص له وخته تر راشدینو خلفاؤ پورې (ترچاپ لاندې دې(

(c) ketabton.com: The Digital Library

14. زمونږ آند (همدا اوس د کار لاندې دې(

15. مونږ او توحيد د بشير احمد لودهي ليکنه(همدا اوس د چاپ لاندې ده(

16. زيات شمير پښتو مضامين او د انګليسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوې او هم په انګليسي ژبه سياسې شننې ، مقالې او ليکنې چې په پښتو او نګليسي ژبو ورځپاڼو او يو شمير اونيزو او مياشتنيزو کې خپاره شوې دي(په خواشينۍ سره چې ريکارډ يې له ژباړن سره نشته(.

پــــاى

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library